

Poimintoja sisällöstä

Alkusanoiksi	2
Henkilökunta 2018–2019	4
Eläkkeelle siirtyneitä	6
Luokanopettajaopiskelijoiden tiedeiltapäivä	12
Pedagogiset messut	13
Uusi stipendirahasto	14
Normaalikoulun neuvottelukunta	15
EPAS-sertifikaatti	15
Rehtorien terveiset	16
Välituntitoimintaa	17
Oppilasneuvoston ja oppilaskunnan hallitus	18
Historian ensimmäinen sirkusluokka valmistuu	19
Villiniitty ja uhanalaiset mäkikihiilikoit	20
Taimenia Viinikanojaan	21
Pariisinassut sirkuksessa	22
Teknisen valinnaiskursilla	23
UNESCO BSP Conference	24
Vaihtoviikko opetti ja virkisti	25
FCLab.fi-hanke KAKS10ssa	27
Yliopiston oma lukio on seudun suosituin	28
Kokeellisuus luonnontieteissä	30
Yhteistyötä korkeakoulujen kanssa	32
Business Norssin kuulumisia	34
Erasmus+ -hankkeesta	36
Opintomatkaterveisiä	38
Lukion opiskelijakunnasta	42
Uudet ylioppilaat	43

Alkusanoiksi Ihminen ratkaisee

Lukuvuoden aikana on Normaalikoulun toimintaympäristö muuttunut merkittävästi. Vuoden vaihteessa Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto yhdistyivät. Tampereen ammattikorkeakoulu on niin ikään osa korkeakoulu yhteisöä, johon kuuluu yhteensä yli 30 000 opiskelijaa ja noin 5000 henkilökuntaan kuuluvaa. Olemme siis joukko varsin suurta yhteisöä.

Uudessa yliopistossa on seitsemän tiedekuntaa. Oma tiedekuntamme sai uudistuksen myötä nimeensä kulttuurin lisää. Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan toiminta käynnistyi tammikuussa dekaani Päivi Pahtan johdolla.

Vaikka yliopistouudistus ei ole koulun perusarkea juuri-kaan muuttanut, on muutos näkynyt monissa hallinnollisissa prosesseissa, joissa toimitaan nyt uudella tavalla. Kaikki käytänteet eivät ole olleet luonnollisestikaan heti valmiita. Nähtäväksi jää, miten asiat asettautuvat jatkoa ajatellen.

Koulussa yliopiston muutos konkretisoitui muun muassa uuden neuvottelukunnan nimeämisenä. Neuvottelukunnan muodostavat viisi huoltajien ja sidosryhmien edustajaa, kaksi tiedekunnan edustajaa sekä neljä opettajajäsentä. Tässä vaiheessa haluan kiittää kaikkia neuvottelukunnan jäseniksi lupautuneita! Oppilaskunnan edustajilla on myös oikeus olla mukana kokouksissa. Uusi neuvottelukunta kokoontui ensimmäistä kertaa vapun alla.

Katsomme koululla luottavaisina tulevaan. Yhtenäisen perusopetuksen kehittämistä edistää rakennushankkeen eteneminen sekä päätös keskittää koko perusopetus syksystä 2020 alkaen Kuokkamaantielle. Ennen kuin tiloihin liittyvät järjestelyt ovat valmiit, on kuitenkin monta tavarakuormaa vielä siirrettävä paikasta toiseen. Kaiken sen keskellä on pyrittävä pitämään koulunpito mahdollisimman normaalina etenkin oppilaiden näkökulmasta. Kuokkamaantien tiloissa ja pihapiirissä muutokset siis jatkuvat, mutta onneksi lukion tilanne Atalpassa alkaa vakiintua. Syksyllä saatiin lukion käyttöön lisää tiloja rakennuksen kolmannelta kerrokselta, ja

joululoman jälkeen ensimmäiseen kerrokseen valmistui uudet laboratorioluokat sekä avoin oppimistila.

Oppimisympäristöjä on kehitettävä samaan aikaan monella rintamalla. Vaikka olemme joutuneet miettimään viime vuosina paljon konkreettisia tiloja, on fyysisten ja teknisten näkökulmien ohella yhtä tärkeää kehittää muun muassa oppimisympäristöjen sosiaalista puolta. Eri näkökulmat voivat tukea toisiaan, mutta se ei tapahdu ilman tietoisia ratkaisuja. Meillä on omassa koulusamme erinomainen mahdollisuus vahvistaa eri-ikäisten oppijoiden yhteistyötä sekä antaa oppilaille ja opiskelijoille ylipäättään monipuolisia oppimiskokemuksia. Oppilaiden ja opiskelijoiden ohjaaminen älylliseen uteliaisuuteen sekä ikäkauden mukaiseen vastuunottoon on meidän jokaisen koulussa työskentelevän tehtävä. Kuluneen lukuvuoden aikana on lasten ja nuorten halu vaikuttaa suuriin ja vaikeastikin hahmotettaviin asioihin ilmennyt muun muassa ilmastokysymyksiin liittyen. Ilmastomuutoksen ratkaisemiseksi ei kenelläkään ole yksiselitteistä ja valmista vastausta, vaan ratkaisua on etsittävä maailmanlaajuisesti yhdessä. Koulussa voidaan oppia ennen kaikkea ratkaisujen etsimiseen tarvittavia valmiuksia, kuten tiedon etsintää ja sen kriittistä pohdintaa, ongelmanratkaisuun liittyvää ajattelua, työskentelyn säätelyä, sekä yhteistyöhön, osallistumiseen ja vaikuttamiseen liittyviä taitoja, unohtamatta kykyä pohtia asioita esteettisistä ja eettisistä näkökulmista. Ihminen ratkaisee – kuuluu uuden Tampereen yliopiston johtajuus. Ihminen ratkaisee pieniä ja suuria asioita sekä yksin että yhdessä. Koulussa on hyvä harjoitella yhdessä toimimisen taitoja sekä oppia laaja-alai-

sesti tietoja ja taitoja, jotka antavat eväitä jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuudessa toimimiseen.

Näin kesäloman kynnyksellä toivotan kaikille kouluyhteisömme jäsenille sekä yhteistyökumppaneille hyvää ja rentouttavaa kesälomaa. Kiitos lukuvuoden aikana tehdystä työstä! Haluan myös lausua henkilökohtaisen kiitokseni kaikesta saamastani tuesta, jota olen saanut ja tarvinnut hoitaessani johtavan rehtorin tehtävän sijaisuutta. Samalla toivotan koko työyhteisön puolesta Vesa Toivosen lämpimästi tervetulleeksi takaisin omaa tehtäväänsä hoitamaan kesäkuun alusta alkaen. Saamme kokeneen kapteenimme takaisin Norssi-laivaa luotsaamaan. Suunta on vakaasti eteenpäin!

*Kirsi-Liisa Koskinen-Sinisalo
johtava rehtori vs.*

Yliopiston rehtorin vierailu normaalikoululla

Tampereen yliopiston rehtori Mari Walls (vas.) saapui entiseen opinahjoonsa 9. luokan oppilaiden juhlatilalle kunniavieraaksi toukokuun puolivälissä.

Rehtori Kirsi-Liisa Koskinen-Sinisalo oli vierasta vastassa yhdessä kuvan ottaneen rehtori Pekka Poikajärven kanssa.

Normaalikoulun henkilökunta 2018–2019

REHTORIT

TOIVONEN Vesa, johtava rehtori, työstä-
vap. 31.5.2019 asti,
sij. KOSKINEN-SINISALO Kirsi-Liisa
AALTO-LAAKSONEN Arja, lukion rehtori
ÖSTRING Heidi apulaisrehtori (lukio)
POIKAJÄRVI Pekka, perusopetuksen rehtori
(yläkoulu), erityisopetus
VIRHIÄ-SÄRKÄS Hanna, perusopetuksen apu-
laisrehtori (alakoulu), erityisopetus
MÄKINEN Janne, perusopetuksen vararehtori

OPETTAJAT

AALTONEN-KIIANMIES Kirsi, englanti ja saksa
AHONEN Kaarina, äidinkieli ja kirjallisuus
ALATALO Tuija, matemaattiset aineet
ASPLUND Johanna, luokanlehtori
BALCIN Nemanja, ortodoksinen uskonto
EEROLA Anu, äidinkieli ja kirjallisuus sekä
suomi toisena kielenä
EKONEN Markku, matematiikka
ERIKSSON Sirpa, äidinkieli ja kirjallisuus,
työstä-
vap. 7.8.-28.11.2018, sij. KÄHKÖLÄ Sara
ERKKILÄ Outi, luokanlehtori
FAVORIN Jukka, matemaattiset aineet
FIHLMAN Terhi, matemaattiset aineet
HIITTI Antti, englanti ja ruotsi
HILDÉN Johanna, luokanlehtori
HOLLSTRÖM Sanna, luokanlehtori
HORILA Mikko, luokanlehtori
HYTÖNEN Suvi-Marja, liikunta ja terveystieto
INKI Jaana, tekstiilityö
ISO-MÖTTÖNEN Martti, poikien liikunta ja
terveystieto
ISOPAHKALA Sanna, luokanlehtori, työstä-
vap.

7.1.-24.2.2019, sij. OVASKA Jouni
JUUTILAINEN Tiina, erityisopetus, osit. työstä-
vap. 7.8.2018-2.6.2019, sij. UUSITALO Saija
JYRKIÄINEN PAAVO, luokanlehtori
JÄRVINEN Juha, matemaattiset aineet
KALLIO Marko, ruotsi
KANKKUNEN Olli-Taavetti, musiikki
KAVÈN Ilmari, islam
KORENIUS-TOIKKA Iida, matemaattiset
aineet, työstä-
vap. 26.10.2018-1.6.2019
sij. KOHONEN Maiju
KORTE-SUONPÄÄ Marja-Leena, kuvataide
KULMALA Ronja, liikunta 1.10.-21.2.2018 ja
4.3.-1.6.2019
KUISMA Merja, biologia ja maantieto
KYLÄMÄLÄ Tuula, matemaattiset aineet,
työstä-
vap. 22.10.2018-1.6.2019,
sij. AHONEN Meri
LAMU Emilia, englanti ja venäjä
LEHIKONEN Hanna, erityisopetus
LEHTONEN Raija, tyttöjen liikunta ja terveys-
tieto, työsuhte päättyi 1.3.2019
LEISKU-JOHANSSON Aulikki, historia, yhteis-
kuntaoppi ja taloustieto
LEPOLA Jere, fysiikka ja matematiikka
LESKINEN Marjo, historia, yhteiskuntaoppi ja
taloustieto
LUODESLAMPI Tero, matemaattiset aineet
MELKAS Eevaleena, opinto-ohjaus
MOTLAK Ali, arabia
MUOTKA Joonas, matematiikka 29.11.2018-
1.6.2019
MURTO Sanna, luokanlehtori
MUSTONEN Harri, äidinkieli ja kirjallisuus
MUSTONEN Tapio, tekninen työ ja liikunta
MÄKINEN Janne, historia, yhteiskuntaoppi ja
taloustieto, uskonto
NIEMINEN Kari, matemaattiset aineet
NISKANEN Eija, historia, yhteiskuntaoppi ja
taloustieto
NISSINEN Janne, luokanlehtori, työstä-
vap.

7.3.-5.4.2019, sij. Mansikka-aho Anette
NOTERMAN Päivi, englanti
van NUNEN Minna, biologia ja maantieto
OJALA Tiina, luokanlehtori
OKSMAN Tuula, matemaattiset aineet
PAALA Annika, luokanlehtori
PAJUNOJA Tiina, luokanlehtori
PALOSAARI Pauliina, englanti ja ranska
PETERI Veera, englanti ja ruotsi, osit.
työstä-
vap. 8.4.-1.6.2019,
sij. BUDDE Krista, englanti
PITKÄNEN Johanna, luokanlehtori
PUSA Joonas, matematiikka, fysiikka ja kemia
PÄÄKKÖNEN Tuovi, filosofia ja uskonto
RAHUNEN Anni, ranska, englanti ja ruotsi, osit.
työstä-
vap. 6.2.-5.4.2019,
sij. BUDDE Krista, ranska
RANTAMÄKI Heli, luokanlehtori
RANTAVUORI Laura, luokanlehtori, työstä-
vap. 1.9.-31.10.2018, sij. LEPPÄRANTA Riina
SAARIKKO Erno, tekninen työ
SASSILA Pipsa, luokanlehtori
SIHVO Seija, saksa
SIPILÄ Nina, englanti ja ranska
SMIRNOV Stefan, englanti ja venäjä
STENMAN Siru, ruotsi
TALVIALA Paula, tekstiilityö
TAMMI Tuomo, luokanlehtori
TIIHONEN Katja, maantiede ja biologia
TULIKARI Aki, musiikki
TUOMI Jari, luokanlehtori
TUUNA-KYLLÖNEN Tanja, saksa ja ruotsi
TÖRRÖNEN Minna, uskonto ja psykologia
VARTIAINEN Sami, biologia, maantieto ja
terveystieto
VIITA Virve, kuvataide
VIRHIÄ-SÄRKÄS Hanna, erityisopetus ja suomi
toisena kielenä, työstä-
vap. 7.8.2018-1.6.2019,
sij. NÄRIÄINEN Lotta
VIRNES Maarit, kotitalous, työstä-
vap. 7.8.2018-1.6.2019, sij. MOISIO Päivi

VUORINEN Jukka, opinto-ohjaus
VÄISÄNEN Anna, äidinkieli ja kirjallisuus
WIKLUND Tiina, kotitalous
ÖSTRING Heidi, saksa ja englanti

MUU HENKILÖKUNTA

AALTONEN Tiia, terveydenhoitaja (alakoulu)
CORELL Katja, koulunkäynnin ohjaaja
HAKANEN Linda, kuraattori, sij. KONTIO Sanna
HEPONIEMI Tiina, koulunkäynnin ohjaaja
KALLIO Kalervo, vahtimestari
KARTTUNEN Vicki, koulunkäynnin ohjaaja
18.9.-11.10. ja 22.10.-21.12.2018
KIISKINEN-VALENTINI Leila, koulunkäynnin
ohjaaja
KORPUA Merja, koulunkäynnin ohjaaja
11.-22.2. ja 4.3.-1.6.2019
KOSKELA Nea, terveydenhoitaja (lukio)
LAHTI Nina, koulunkäynnin ohjaaja
LEHTINEN Tarja, koulunkäynnin ohjaaja 30.10.-
7.11. ja 19.11.2018-1.6.2019
LEINO Leena, koulunkäynnin ohjaaja
LEPPÄNIEMI Sanna, vahtimestari (lukio)
LITTUNEN Markku, kirjastoamanuenssi
MALMSTRÖM Tomi, atk-suunnittelija
NOUSIAINEN Aki, laboratoriomestari
OLANTERÄ Taru, henkilöstösihteeri
PUTTO Eeva, osastosihteeri
SERAVE Elisa, koulunkäynnin ohjaaja,
työstä-
vap.
SISSO-HAKONEN Elina, koulupsykologi
TALLA Mervi, osastosihteeri
UNHA Jaana, terveydenhoitaja (yläkoulu)
LEHTIMÄKI, Marko vahtimestari
VOIMIO Teija, hallintosihteeri
VOUTILAINEN Tom, koulunkäynnin ohjaaja
WILEN Petri, ATK-tuki

Eläkkeelle siirtyneitä

Olli-Taavetti Kankkunen

Avulias ja sydämellinen kollega, ammattilainen muusikkona ja kasvattajana – siinä ensimmäiset asiat, jotka tulevat mieleen Olli-Taavetista.

Kun pitää järjestää juhla tai konsertti, Olli-Taavetti taikoo hienon ohjelman. Olemme saaneet nauttia oppilaiden Oskari-kuoron esityksistä ja erilaisista soittokokoonpanoista. Yksi esiintyjäjoukko on myös opettajien ja henkilökunnan orkesteri OHO, jota Olli-Taavetti on vetänyt jo parikymmentä vuotta. Hän on johtanut myös muita tampereelaiskuoroja, kuten Pirkanpoikia ja Tacustusta. Kaiken tämän ohella hän on huolehtiva perheenisä, joka remontoi ja nikkaroi – monitaituri myös kädentaidoissa. Vuonna 2018 hän vielä väitteli tohtoriksi kaiken muun työnsä lisäksi.

Minulla oli ilo viettää kaksi viikkoa opettajavaihdossa Olli-Taavetin kanssa 1990-luvulla Tampereen ystävyyskaupunki Miskolcissa Unkarissa. Opetustyön ja isäntien ylenpalttisen vieraanvaraisuuden ohessa saimme kokea monta hauskaa hetkeä – ilman Olli-Taavetin loistavaa seuraa ja huumorintajua kokemus olisi ollut aivan toisenlainen.

Musiikki Norssissa ilman Olli-Taavettia – käsittelemättömän ajatus... Norssi kuitenkin jatkaa lasten kasvattamista, elämää on ilman opetustyötä, viikot menevät rattoisasti ilman lukujärjestystä, joten, Olli-Taavetti, tervetuloa tyytyväisten eläkeläisten kaartiin!

Tarja Folland, englannin lehtori (eläkkeellä) ja OHOlainen

Olin norssilainen, kun Olli-Taavetti aloitti musiikin lehtorina Tampereen Norssissa. Hienosti hän sai meidät muusikonalut työskentelemään, kun esiintymistilaisuuksia oli koulun tapahtumien lisäksi myös taidetapahtumissa. Innostaen ja luottaen hän sai meidät onnistumaan monen monituissa hienossa projektissa. Olli-Taavetin kannustamana hain Sibelius-lukioon, josta valkolakin päähäni sitten sain. Olli-Taavetin vinkistä hain myös Sibelius-Akatemiaan pedi-oppilaaksi. Lukioaikana Tampereelle siteet eivät katkenneet, yhteys oli jo luotu.

Kun aloitin musiikkikasvatuksen opinnot, Olli-Taavetti tarvitsi kollegaa Norssiin. Näin ensimmäisen vuoden opiskelijasta tuli sivutoiminen tuntiopettaja ja Olli-Taavetin kollega kolmen lukuvuoden ajaksi. Perustettiin OHO-orkesteria, Oskari-kuoroa, musiikinopettajien yhdistystä ja ties mitä. Innostuksen vallassa tutustuin musiikin pedagogiikkaan Olli-Taavetin kanssa. Kannustavat keskustelut kantoivat niin pitkälle, että sain kutsun Kankkunen perheen toisen lapsen, Antti Ilmarin, kummiksi.

Elämä on heitellyt meitä molempia, yhteys on kuitenkin säilynyt. Nyt on huulilla vaatimaton nöyrä kiitos Olli-Taavetille näistä kaikista hienoista vuosista, joita olemme saaneet kulkea.

Jussi Kauranen, norssilainen

Normaalikoulun väki toivottaa hyviä eläkevuosia kaikille eläkkeelle siirtyville!

Jari Tuomi eläkkeelle

Vaikka edessä siintää jo hyvin ansaittu aika oloneuvoksesta, ei se ole lainkaan vaikuttanut Jariin tapaamaan suhtautua työhönsä Norssin opettajana ja opettajankouluttajana. Nopeasti etenevä teknologinen kehitys ja yhteiskunnan muutosten heijastuminen opettajan arkeen eivät ole Jaria hidastaneet, vaan hän on kyennyt viimeisinäkin työvuosina inspiroitumaan ja täyttämään ne vaateet, joita oman työn menestyksellinen hoitaminen on edellyttänyt. Se sama osaava, ahkera, vastuuntuntoinen, harkitseva ja miellyttävä Jari on ollut tärkeä ja positiivisuutta säteilevä palanen koulumme työyhteisössä loppuun saakka.

Jari on kotoisin Orimattilasta, minkä hän on pilke silmäkulmassa osannut mukavalla tavalla tuoda esiin sopivissa tilanteissa niin opiskeluaikoina Hämeenlinnassa 80-luvun alussa kuin pitkän uransa eri vaiheissa. Orimattilan lukiossa Jari valmistui ylioppilaaksi 1974 ja koulun jälkeen hän suoritti Hennalan varuskunnassa varusmiespalveluksensa. Palveluksesta Jari kotiutui hyvin palvelleena panssarintorjunta-alikersanttina keväällä 1975.

Armeijan jälkeen tie vei kauppaopistoon Lahteen, josta Jari pokkasi laskentatoimen merkonomien paperit 1977. Tästä ei kuitenkaan tullut hänelle lopullista ammattia, vaan muutaman pankissa suoritettua kesätyörupeaman jälkeen hän päätti hakeutua muille aloille.

Seuraavaksi Jari keskittyi opiskelemaan rumpujen soittoa Päijät-Hämeen konservatoriossa. Musikaalisesti lahjakkaana poikana soittaminen oli kiinnostanut häntä pienestä pitäen, ja isän esimerkki myös kannusti sillä alueella eteenpäin. Lisäksi Jari oli soittanut harrastepohjalta rumpuja jo useita vuosia sekä aloittanut bändisoiton jo vuonna 1972. Lyömäsoittinten soiton ohella opiskeluun kuului musiikin teoriaa, ja opinnot poikivat tuurauskeikkoja myös Lahden sinfoniaorkesterissa. Lyömäsoittinten soittoa ja musiikin teoriaopinnoista oli myöhemmin hyötyä myös opettajankoulutuslaitoksessa ja työssä normaalikoulussa.

Musiikin opintojen jälkeen 1980 Jari pääsi opiskelemaan opettajaksi Hämeenlinnaan. Hakeutuminen opettajankoulutukseen ja valmistuminen opettajaksi 1984 sekä siitä alkanut ansiokas ura Tampereen yliopiston normaalikoulussa on viitoittanut vahvasti Jariin elämää näihin

hin päiviin saakka. Opiskeluaikana Jari oli kurssinsa priimus ja tuki, auttoi ja kannusti nuorempia opiskelijoita ponnistelemaan opinnoissa eteenpäin. Ilman Jaria olisi monelta jäänyt opinnot kesken, ja toisaalta opintojen aikana syntyneet lujat ystävyys-suhteet kantavat elämässä vielä tänäkin päivänä.

Musiikkiopinnojen ohella Jari teki enenevässä määrin keikkoja siihen aikaan erittäin suosituksessa Handen Humppa -orkesterissa. Keikkoja oli paljon, ja soittomatkat ulottuivat ristiin rastiin Turusta Lappeenrantaan ja Kuopiosta Helsinkiin. Suomen maantiedettä, etnografiaa, soittoa ja filosofiaa tulikin harrastettua noina vuosina runsain mitoin. Samoin viihdeartistien kirjo tuli tutuksi laajalla skaalalla. Uraa humppabändissä kesti 80-luvun lopulle asti, ja sen jälkeen soitto on jatkunut Union Orkesterissa – tosin keikkamäärät ja -paikat ovat toki jo radikaalisti vähentyneet. Tuolta ajalta ja soittoharrastuksen parista on kuitenkin kerääntynyt valtavan paljon hyviä muistoja ja ystäviä sekä tanssiorkesterien SM-pronssi Union Orkesterin kanssa vuodelta 1996.

Jari on aina korostanut opetuksessa ja opettajankoulutuksessa sekä eri elämän aloilla ja tilanteissa kohtaamisen ja kuuntelemisen taitojen merkitystä. Hän onkin kaikissa tomissaan omalla esimerkillään viitoittanut tietä kohti myönteistä vuorovaikutusta ja hyviä elämänhallinnan taitoja. Perhe ja läheiset ihmiset ovat myös aina olleet Jarille tärkeitä. Nyt hän pääseekin täysipäiväisesti viettämään aikaa vaimon, lasten ja tyttären pojan kanssa vaikkapa upeassa kesäpaikassa Kukkijärven rannalla. Toivotamme Jarille kaikkea hyvää elämään tuleville vuosille!

Vesa Toivonen, kollega ja soittokaveri

Raija Goes Holidays

Raija aloitti opettajauransa vuonna 1981 Pirkkalassa opettaen oppilaita ja opiskelijoita alakoulusta lukioon. Siinä varmaankin pääsi pohtimaan opettamisen saloja moneen kertaan, kun opetettavat olivat ikähaarukassa 7–19. Saa kokeilla jos haluaa.

Kuuleman mukaan hänet kaapattiin opetusnäytöstä Norssin riveihin vuonna -87,

nuorille lukijoille tarkennukseksi, että 1987. Siitä ura Norssissa jatkuikin aina vuoteen 2019. Kunnioitettavaa!

Raijan uraa ovat ohjanneet hänelle tärkeät asiat, kuten tasa-arvoinen opetus ja luovan, monipuolisen sekä turvallisen liikuntaympäristön luominen. Tärkeimpänä on aina kuitenkin ollut nuorten tukeminen sekä ilon ja liikkeen löytäminen.

37 vuotta opettajana – kokemuksia? Varmasti niin paljon, että osaa hirvittää! Raijalle on kuitenkin rakkaimpina jäänyt mieleen muutamia tapahtumia:

- Lukion vanhaintanssikurssit ja tanssin opetus nuorille yleensä. Tanssin opetuksessa näkee ilon, kehityksen ja sen, että tanssi on perinne. Tanssi jatkuu sukupolvelta toiselle, kunhan saa vain kunnon opetusta!
- Luontoon liittyvät opetuskokemukset, joista Raija itsekin nauttii ja saa voimaa myös työnteon ulkopuolella, nyt myös eläkepäivillä lähes koko ajan. Mieleenpainuvimpia näistä ovat olleet lukion vaelluskurssit.
- Oppilasurheilutoiminta, minkä tuloksena voidaan mainita esimerkiksi 1990 saavutettu Tampereen lukioiden tyttöjen pesäpallomestaruus ja 2012 yläkoulun tyttöjen salibandyn Suomen mestaruus!

Raija pitää myös erittäin tärkeänä työyhteisön yhteisiä kokemuksia: OHO, SUHO:n kesäpäivät, metodimessut, yhteistoimintapäivät ja ehkä kaikkein tärkeimpänä opettajien ja oppilaiden yhdessä tekeminen.

Ura on antanut paljon hyviä muistoja ja elämänopetuksia. Opetustyö oli aikoinaan rauhallisempaa, mutta kehitys kehittyy. Muistetaan kuitenkin, että ihmiset tekevät edelleen tärkeimmän työn.

*Raijalle antoisia ja nautinnollisia eläkepäiviä toivottaen
Raijan kollega vuodesta 2004*

Seija Sihvo

- aina oppilaan, opiskelijan ja kollegan puolella

Seija Sihvo on yksi Normaalikoulun pitkäaikaisista kieltenopettajista ja kielten aineryhmän kantavista voimista. Hän aloitti työuransa Normaalikoulussa 35 vuotta

sitten ja on sen jälkeen tehnyt pitkäjänteistä työtä erityisesti saksan kielen opettajana yläkoulussa ja lukiossa. Pitkän opettajanuransa aikana Seija ehti Normaalikoulun lisäksi työskennellä myös Tampereen kaupungin kouluissa ja Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksella. Intohimo opettajan työn kehittämistä kohtaan, opetusharjoittelijoiden tuoma lisäulottuvuus työhön sekä opettaminen pääsääntöisesti yläkoulu- ja lukioikäisten nuorten parissa ovat yhdessä motivoineet Seijaa tekemään elämäntyönsä juuri Normaalikoulussa.

Normaalikoulun kieltenopettajana Seija on ollut mukana kehittämässä opetusta mm. KIMONO-hankkeessa, jossa kehitettiin sähköistä järjestelmää suullisen kielitaidon testaamiseen. Hän on myös saksan kielen oppikirjan tekijä. Tärkein hanke ja suurin intohimo Seijalle on opettajuuden kehittämisessä ollut kuitenkin aina vuorovaikutustyön ja motivoivien työtapojen kehittäminen oppilaiden ja opiskelijoiden parissa. Tämä Seijan uranaikainen oman työn kehittämisprojekti huipentui ja tuli näkyväksi hänen väitöskirjansa julkaisun myötä keuhällä 2019. Saksan kielellä kirjoitetussa väitöskirjassaan Seija tutki suomalaisen peruskoulun salaisuutta ja menestystekijöitä erityisesti opettajan ja oppijoiden välisen vuorovaikutuksen näkökulmasta. Inhimillinen ja nuoret yksilöinä aidosti kohtava opettaja on yksi avaintekijä menestykseen. Tässä Seija on toiminut esimerkkinä niin kollegoille kuin lukuisille uranaikaisille opetusharjoittelijoilleen.

Kulttuurintuntemus ja kielitaidon käyttäminen aidoissa yhteyksissä ovat olleet myös Seijan kieltenopetuksen kivijalkoja. Siinä missä vuorovaikutuksen tärkeyden pohdittaminen opetuksessa johti lopulta väitöskirjaan saakka, on kansainvälisten kohtaamisten tuominen opetukseen ja opetusharjoitteluun kasvanut Seijan kontaktien kautta Normaalikoulussa perinteikkääksi kansainvälisten opetusharjoittelujaksojen toteutukseksi Flensburgin ja Ludwigburgin opettajankoulutustahojen kanssa.

Omimmaksi Seija on urallaan kokenut murrosikäisten ja lukioikäisten kanssa työskentelyn. Rinnalla kulkeminen, aikuisena läsnä oleminen ja ohjaaminen siinä prosessissa, jonka aikana nuori kehittyy, itsenäistyy, harjoittelee vastuunottoa ja kulkee kohti aikuisuutta, on ollut Seijalle opettajana luottamustehtävä. Seijalle on ollut tärkeää kohdata jokainen nuori yksilönä, kohdella häntä kunnioittaen ja välittävästi, rajojen asettamista kuitenkin

unohtamatta. Innostus omaan oppiaineeseen on säilynyt läpi uran ja Seija nähnyt kielitaidon kehittyvän laajasta kulttuurin, historian, kielen eri osa-alueiden, yhteistyötaitojen ja motivoivien työtapojen kokonaisuudesta. Oppilaan ja opiskelijan aito ja hyväksyvä kohtaaminen on kuitenkin se, josta koko prosessi alkaa.

Seijan pitkäaikaisena kollegana on saanut nauttia Seijan taidosta kohdata kollega ihmisenä, kulkea rinnalla opettajanuran aikaisessa kasvussa sekä tarjota tukea työtehtävien ja elämäntilanteiden vaihtuessa. Seija on ollut aito, lämmimhenkinen ja korvaamaton kollega, jonka kanssa on aina voinut aidosti jakaa opettajan työn ja muun elämän ilot ja surut. Tarvittaessa Seija on myös leijonaemon lailla ajanut asioita kollegojen, opiskelijoiden ja oppilaiden hyväksi.

Seija ei luonteelleen ominaisesti ole uran aikana pitänyt suurempaa melua elämäntyöstään työyhteisössä tai laajemmin. Onkin siis aivan oikeutettua, että uran summaava väitöskirja on saanut mediahuomiota niin Suomessa kuin ulkomailla ja jää teoksena elämään ja vaikuttamaan,

vaikka Seija suuntaakin ajankäyttöään jatkossa enemmän rakkaisiin harrastuksiinsa ja läheisten kanssa vietettävään aikaan.

Kollegamme Seijan opettajantyön ydintä kiteyttämään voisi hyvin valita saman iskulauseen, joka on valittu kuvaamaan vuonna 2019 aloittaneen uuden Tampereen korkeakouluyhteisön päämääriä ja toimintaa: Ihminen ratkaisee.

Liebe Seija, lämpimiä kesäpäiviä ja rentouttavia melontaretkiä!

G21-työhuoneen väki ja työyhteisö

Kari Nieminen eläkkeelle 1.8.2019

Kari Niemisen koulutyö päättyy Suvivirteen tänä keväänä. Muutamien viimeisten kuukausien aikana olemme nähneet Karin istuvan työhuoneessa hiljaisena, mutta ahkerasti tietokoneen äärellä. Kalvoja, papereita tai oppikirjoja työpöydällä ei enää moneen vuoteen ole ollutkaan. Läppäri ja iPad ovat luovutuskunnossa. Uudet seikkailut ja uusi elämänvaihe odottavat.

Kari Nieminen, iloinen ja hyväntuulinen

työtoverimme, on talvet ja kesät nopealla pyörällä kiitävä tietotekniikan virtuoosi. Kesäisen Suomen tyynillä järville kanootilla liikkuva luonnontarkkailija, filosofiaa rakastava ajattelija. Opettaja, ohjaaja, asiantuntija, luennoitsija. Työyhteisön hieno jäsen. Hän on positiivisesti elämään suhtautuva, opiskelijoita ymmärtävä opettaja, jolla on paljon ajatuksia opetuksen, koulun, oppimisen, ohjauksen kehittämiseksi. Aina harkittuja, pohdittuja, loppuun ajateltuja linjauksia. Sinä Kari, olet tienhaarassa, aloittamassa uutta elämää, jossa kaikki ovet ovat avoinna.

Koulutyösi päättyy, mutta ne jäljet, joita olet jättänyt opiskelijoihin, opetusharjoittelijoihin ja meihin työyhteisön jäseniin, pysyvät. Olet ollut norssilainen, joka on tehnyt työtä sydäimestään, kerännyt kokemuksia ja palanut työlleen sytyttääkseen saman innon opiskelijoihin ja ohjattaviinsa. Olet tarttunut lujasti niihin asioihin, joita olet nähnyt merkittäväksi kehittää ja joilla olet uskonut olevan merkitystä opiskelijoille. Olet ollut myös aina valmis arvioimaan uudelleen asioita, jos koulun kehittäminen on sitä vaatinut. Olet kerännyt ympärillesi opiskelijat ja ottanut heidät mukaan työhön tutoreina, opiskelijoina ja valmentavina.

Kiitos yhteisestä ajastamme, monista hyvistä ajatuksista, ilosta ja positiivisuudesta, jota toit työyhteisöömme. Toivomme sinulle ja läheisillesi kiinnostavaa uutta vaihetta elämässä Tommy Tabermannin runon myötä:

”Lennä, lennä hetken tulinen lintu.
Tee pesä pilvien väliin.
Sitä se onni on,
ettei hetken katso taakseen,
eikä eteen.”

Työtoverisi

Jukka Männistö eläkkeelle 31.7.2018

Matematiikan ja tietotekniikan lehtori Jukka Männistö jäi ansaitulle eläkkeelle 31.7.2018. Hän valmistui filosofian maisteriksi vuonna 1984 ja aloitti samana vuonna opettajana Tampereen normaalikoulussa. Jukka oli työssään opetusharjoittelun ohjaajana, matematiikan opettajana ja erityisesti oppilaiden ja opiskelijoiden matematiikkakiinnostuksen edistäjänä esimerkillinen. Kollegana hän oli ar-

vokas osa aineryhmää, ymmärtäväinen asiantuntija, jolta sai tukea ongelmatilanteissa ja jolla oli aina aikaa kuunnella ja esittää oma näkemyksensä mieltä askarruttaneesta tilanteesta.

Jukka piti jatkuvaa kouluttautumista tärkeänä. Hän muun muassa suoritti työn ohessa filosofian lisensiaatin tutkinnon pääaineessaan matematiikassa vuonna 1998. Luku-geometriaa käsittelevän lisensiaattityön nimenä oli Tähtikappaleiden kriittisistä verkoista. Tämän lisäksi hän suoritti opettajan työn ohessa yli 350 opintopisteen edestä jatko- ja täydennysopintoja niin matematiikasta kuin yleisemminkin opetus- ja koulutusosalta.

Jukan aloitettua Normaalikoulun lehtorina hankittiin kouluun ensimmäiset mikrotietokoneet, Mikromikot (7 kpl). Tietotekniikkaan syvästi perehtyneen Jukan tehtäväksi tuli sen opetuksen kehittäminen, laitteiden ylläpitäminen ja myös tietoverkoista huolehtiminen. Normaalikouluun hankittiinkin ensimmäisten koulujen joukossa modeemi, joka mahdollisti puhelinlinjaa käyttävän yhteyden esimerkiksi Tampereen yliopiston keskustietokoneelle.

Matematiikan opettajana Jukka Männistö on ollut ideoiva, tasokas, auttava, vaativa, ymmärtävä sekä erityisen tavoitteellinen. Työurallaan hän kantoi vastuuta niin yläkoulun matematiikan kuin lukion pitkän matematiikan opetuksen kehittämisestä. Molemmilla kouluasteilla hän suunnitteli, valmisteli ja toteutti kokonaisia koulukohtaisia tai valinnaisia kursseja oppimateriaaleineen. Esimerkkeinä näistä ovat yläkoulun toiminnallisen matematiikan valinnaiskursi ja lukion pitkän matematiikan koulukohtaiset syventävät kurssit Matriisilaskenta ja vektorianalyysi, Business Math ja Todistaminen ja perustelut matematiikassa. Valtakunnallisesti Jukka oli mukana lukiomatematiikan opetussuunnitelmien kehittämistyössä.

Opetuksen tulokset ja innostuksen tarttuminen ovat näkyneet muun muassa lukiolaistemme suurena suuntautumisena matemaattisen alan jatko-opintoihin. Samaa kertoivat Kuokkamaantien kiinteistössä Jukan luokkahuoneen seinillä komeilleet taulut täydet pisteet pitkän matematiikan yo-kirjoituksissa kirjoittaneista ylioppilaista. Mahtuipa mukaan myös kahdesti tietotekniikan olympialaisissa mitalle yltäneen opiskelijan kuvakin. Säännöllisesti hänen entiset opiskelijansa palasivat Norssille häntä tapaamaan ja kuulumisiaan kertomaan, milloin mistäkin päin maailmaa.

Opetusharjoittelun ohjaajana Jukka Männistö oli vaativa ja arvostettu ammattilainen. Työurallaan hän ohjasi satoja nykyisiä matematiikan opettajia. Opetusharjoittelijoilta saaduissa palautteissa Jukkaa kiitettiin etenkin syvästä aineenhallinnasta, jonka kautta hän pystyi erittelemään analyttisesti matematiikan opettamisen erityisiä kysymyksiä. Samalla hän painotti opettajaopiskelijoille positiivisen matematiikkakuvan välittämistä. Yksi hänen ohjenuoristaan opettajaopiskelijoille olikin: ”Konstruoi jokaiseen oppituntiin tarjolle positiivinen kokemus!”

Jukka Männistö konkretisoi yliopistollisen kolmikantayhteistyön olemusta toimimalla matematiikan laitoksen tuntiopettajana ja Normaalikoulun edustajana kasvatus-tieteiden tiedekunnan opetussuunnitelmatyössä. Jukan käden- ja kynänjälki näkyikin useammassakin opetusharjoittelun opetussuunnitelmassa.

Jukan innostusta matematiikkaa kohtaan osoittaa hänen harrastuneisuutensa matematiikan vanhoihin kirjoihin. Kaikkiaan hänen kotikirjastossaan on yli 370 matematiikan kirjaa – nykyoppikirjat pois luki. Voidaankin kysyä, onko Suomessa toista lukion opettajaa tai ylipäätään ma-

tematiikan opettajaa, jolta löytyy kotoa muun muassa seuraavien matemaatikoiden alkuperäisteoksia matematiikasta ja matemaattisesta fysiikasta: Descartes, Cauchy, Lagrange, Monge, Euler, Carnot, Lacroix, Gauss, Legendre, Catalan, Weierstrass, Poincaré, Cantor, Lindelöf, Nevanlinna, Boltzmann, Planck, Bohr, Einstein, Schrödinger, Curie ja niin edelleen. Hänen käsikirjastonsa vanhimmat niteet ovat 1500-luvulta. Mikä tahansa Suomen korkeakoululaitoksen kirjasto olisi ylpeä, jos kirjastossa olisi edes osa edellä mainituista teoksista.

Ansaitusti Jukka Männistölle myönnettiin vuonna 2007 Teknologiateollisuuden 100-vuotissäätiön 5000 euron kannustuspalkinto. Vuonna 2016 hänet palkittiin Tampereen yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tunnustuspalkinnolla yhdessä lehtori Tuija Alatalon kanssa avoimen oppimisen mallin kehittämisestä matematiikan opintoihin ja sen toteuttamisesta.

Suomen valtio on vuosikymmenten ajan hyödyntänyt Jukan syvää matemaattista ja tietoteknistä asiantuntevasta erinäisissä tehtävissä. Vuonna 2014 tasavallan presidentti myönsi reservin kapteeni Jukka Männistölle Suomen valkoisen ruusun ritarimerkin.

Normaalikoulun yhteisö toivottaa antoisia eläkevuosia!

Luokanopettajaopiskelijoiden tiedeiltapäivä 7.3.2019

Luokanopettajaopiskelijoiden koulutusohjelmaan kuuluvassa Laaja-alaisessa harjoittelussa keskeinen tavoite on lisätä teorian ja käytännön vuoropuhelua. Jakson aikana pyritään saamaan kokonaiskuva opettajan työstä. Opiskelijat osallistuvat mahdollisimman paljon koulun arjen toimintaan ja tutustuvat opettajan ammattiin liittyvän yhteistyön muotoihin. Opetuksessa painottuu eheyttäminen, integrointi ja projektikeskeisyys. Toiminnassa huomioidaan oppilaiden erityistarpeet. Harjoittelujaksolla perehdytään myös opettajan työn eettisiin lähtökohtiin sekä ulkoisiin vastuukysymyksiin ja kouluhallintoon. Käytännön työn ja teoreettisen ajattelun yhdistämisen tärkeys näkyy seuraavissa Laaja-alaisesta harjoittelun tavoitteissa:

- Opiskelija kykenee hankkimaan uutta tietoa ja toimimaan siten, että teoreettinen ja käytännöllinen ymmärrys syvenee ja kykenee kehittämään itseään, opetustaan ja koulua
- Opiskelija arvioi omaa ajatteluaan ja toimintaansa sekä ymmärtää oman subjektiivisuutensa ajattelijana ja toimijana.

Tiedeiltapäivätilaisuus on Laaja-alaisesta harjoittelun loppuhuipennus. Tänä vuonna sitä vietettiin maaliskuun alussa. Tiedeiltapäivää juhlistettiin kahvitarjoilulla ja musiikkiluokkien esityksillä. Luokanopettajaopiskelijat esittelivät oman harjoittelujaksonsa teoreettiset lähtökohdat ja toteutuksen sisällön kuvien ja kaavioiden elävöittäminä sähköisinä postereina. Esitykset olivat 15 minuutin mittaisia, ja niissä kävi ilmi seuraavat asiat:

- jakson keskeiset tavoitteet
- teoriakytkennät
- sisältö ja toteutus
- johtopäätökset, kehittämisideat
- käytetyt lähteet

Esitysten tarkoituksena oli jakaa tietoa ja ideoita toisille opiskelijoille toteutettujen opetusjaksojen pohjalta sekä kaventaa käytännön opetustyön ja teoreettisen opiskelun välistä kuilua. Aineenopettajaopiskelijat olivat yleisönä ryhmässä ja osallistuivat keskusteluun.

Opiskelijapalautteen mukaan tiedeiltapäivä on hyvä foorumi jakaa tietoa ja ideoita harjoittelun aikana toteutetuista opetuskokonaisuuksista ja niiden teoreettisista lähtökohdista toimintatutkimuksen hengessä. Opiskelijoiden yleisin toive on, että esityksen käsittely olisi ajallisesti riittävän pitkä ja perusteellinen.

Aineenopettajakoulutuksen tutkivan harjoittelun pedagogiset messut 24.4.2019

Aineenopettajakoulutuksen Tutkiva harjoittelu -opintojakso korostaa opettajan työn tutkivaa otetta. Opintojakson tavoitteena on tukea opettajaidentiteetin kasvua sekä antaa kuvaa perus- ja täydennyskoulutuksesta jatkumona.

Pedagogisten opintojen messuihin, jotka tänä lukuvuonna pidettiin keskiviikkona 24.4.2019 Kuokkamaantiellä. Messuille kutsuttiin ohjaavien opettajien lisäksi eri

Yhtenä osaamistavoitteena opetussuunnitelmassa mainitaan teorian ja käytännön yhdistäminen laajoja opetuskokonaisuuksia toteutettaessa; lisäksi tavoitteeksi todetaan muun muassa valmiudet opettajuuden kehittämiseen sekä valmiudet työtään tutkivana ja kehittäväenä opettajana toimimiseen. Tutkivassa harjoittelussa aineenopettajaharjoittelijat suunnittelevat kokonaisen kurssin joko perusopetuksen yläkoulun tai lukion yhdelle opetusryhmälle. Tämän kurssin tai jonkin muun Tutkivan harjoittelun opetusjakson harjoitustunteihin sisältyy opiskelijan tai pienryhmän oma opetus- tai tutkimuskokeilu.

Tutkivan harjoittelun opintojakso ja koko aineenopettajakoulutus huipentuvat vuosittain keväällä järjestettäviin

oppiaineiden didaktikot sekä Tampereen kaupungin opetushenkilöstöä.

Messut alkoivat perusopetuksen rehtorin Pekka Poikajärven avaajaisanoilla pääaulassa. Jokainen aineenopettajaharjoittelija tai tutkimuskokeilun pienryhmä oli valmistanut omaa kokeiluaan esittelevän posterin koulun pääaulaan. Posterinäyttelyn sekä etukäteen jaetun ohjelmalehtisen avulla messuyleisö valitsi tutkimuskokeiluesittelyt, joihin osallistuivat iltapäivän aikana.

Messuohjelma koottiin jakamalla esitykset aihepiireihin työtavat, opetusmenetelmät, toiminnallisuus, projekti- ja prosessityöskentely, metakognitiiviset taidot sekä pelillisuus ja sähköiset sovellukset; saman aihepiirin tutkimuskokeilut esitettiin samassa luokkatilassa. Jokaisen tutkimuskokeilun esittelyyn oli varattu noin 15 minuuttia aikaa, jonka jälkeen käytiin vielä antoisia yhteisiä keskusteluja opiskelijoiden tutkimuskokeiluihin liittyen.

Kuvassa Tampereen yliopiston normaalikoulun henkilökuntaa syyslukukauden 2018 alkaessa

Pihakoulu Kuokkamaantielle

Syksyllä 2018 1.–3. luokille pystytettiin Kuokkamaantielle pihakoulu siirtokelpoisista yksiköistä. Tilat ovat tarpeen, sillä kesällä 2019 alkaa laajennusosan rakentaminen, joka valmistuneen alkuopetusluokkien käyttöön syksyllä 2020. Uuteen laajennusosaan tulee luokkatilojen lisäksi myös keittiö, ruokailutila sekä liikuntasali. Laajennusosan valmistumisen jälkeen Kuokkamaantien koulurakennuksen D-siipi peruskorjataan taide- ja taitoaineiden oppimistiloiksi. Uudisrakennuksen valmistuttua kaikki normaalikoulun peruskoululaiset työskentelevät yhdessä paikassa.

Uusi stipendirahasto perustettiin 6.12.2018

Kuvassa stipendirahaston perustamisasiakirjan allekirjoittajat, lehtori Jukka Männistö (oik) ja matemaattisten aineiden aineryhmän puolesta rahaston asiamies lehtori Jukka Favorin.

Suomen 101. itsenäisyyspäivänä 6.12.2018 perustettiin uusi stipendirahasto, matematiikan ja tietotekniikan lehtori Jukka Männistön stipendirahasto. Rahaston tarkoituksena on arvostaa ja edistää matematiikan opintoja Tampereen yliopiston normaalikoulun lukiossa sekä menestymistä matematiikan ylioppilaskirjoituksissa.

Rahaston alkupääomaa kerryttivät lehtori Jukka Männistö, Normaalikoulun matemaattisten aineiden opettajat ja Tevella Oy.

Rahastosta myönnetään lukuvuosittain stipendit korkeimman pistemäärän pitkän ja lyhyen matematiikan ylioppilaskirjoituksissa saavuttaneille valmistuville ylioppilaille.

Tampereen yliopiston normaalikoulun neuvottelukunta

2019–2021 varsinaiset jäsenet (suluissa varajäsenet)

Huoltajien ja sidosryhmien edustajat:

Susanna Blomqvist (Hanna-Leena Rautaoja), huoltajat
Sari Kuningas (Sanna Paatsjoki), huoltajat
Raija Poikela (Elina Outinen), huoltajat
Johanna Ruoranen (Heli Turunen), huoltajat
Merja Koskiniemi (Taina Kopra), Sorin Sirkus

Tampereen kaupungin edustaja:

Ville Raatikainen (Tanja Moisala)

Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan edustajat:

Miia Collanus (Minna Mäkihonko)
Terhi Mäntylä (Jussi Hanska)

Normaalikoulun opettajien edustajat:

Kirsi Aaltonen-Kiianmies (Heli Rantamäki)
Eija Niskanen (Juha Järvinen)
Sami Vartiainen (Nina Sipilä)

Esittelijä: Kirsi-Liisa Koskinen-Sinisalo

Muut läsnäolo- ja puheoikeutetut:

Päivi Pahta, dekaani
Lukion opiskelijakunnan edustaja
Perusopetuksen opiskelijakunnan edustaja

Normaalikoululle EPAS-sertifikaatti

Tampereen yliopiston normaalikoululle luovutettiin European Parliament Ambassador School-sertifikaatti, jota olivat vastaanottamassa lukiossa 15.5. vierailleet rehtori Mari Walls ja dekaani Päivi Pahta. Sertifikaatin luovutti EU-parlamentin Suomen-toimiston johtaja Jarmo Oikarinen.

Salibandyn opejoukkueella menestystä

Tampereen yliopiston normaalikoulun opettajien salibandyjoukkue lähti tämän vuoden RaTaTu-turnaukseen hallitsevana mestarina. Joukkue kesti kovat ennakkosuosikin paineet ja hoiti homman kotiin suvereenisti myös tämän vuoden turnauksessa. Turun norssin joukkue nappasi turnauksessa hopeaa ja Rauman norssin joukkue pronssia. Hyvä Tampere!

Rehtorien terveiset

Tämän lukuvuoden keskeisenä haasteena on ollut rakentaa yhtenäinen hyvin toimiva arki koko perusopetuksen ollessa samassa pihapiirissä. 5.- ja 6.-luokkalaisten siirtyivät yläkoululaisten seuraan Kuokkamaantien rakennukseen jo edellisestä lukuvuodesta. Syyslomalta Pihakouluissa aloittivat alempien luokkien oppilaat. Kaikista norssilaisista perusopetuksen oppilaista enää kaksi luokkaa opiskelee muualla, Muotialassa. Jo syksyllä 2020 on kaiken opetuksen tarkoitus olla keskitetysti uudessa laajennetussa rakennuksessa.

Yhteiselo on rakennettu tietoisesti kannustamalla isompia oppilaita monella tavalla huomioimaan pienempiään. Yläkoulun oppilaat ovat järjestäneet välituntitoimintaa leikittämällä alaluokkalaisten. Yläkoulun oppilaskunta on saanut uskomattomalla tavalla liikkeelle koko perusopetuksen järjestämällä mm. tanssia ja tuolileikkejä välitunneilla. Oppilaita on pyritty kuuntelemaan entistäkin enemmän ja heiltä onkin tullut todella hyviä huomioita ja ideoita, kuten juuri nämä ideat välituntitoimintoihin.

Juhlissa on vuorollaan kukin oppilaista saanut olla juhlayleisönä. Itsenäisyyspäivän alla 7.- ja 8.-luokkalaisten järjestivät arvokkaan ja mieleenpainuvan juhlan meille kaikille, alemmat vuosiluokat vastaavasti iloisen ja monipuolisen joululoman aloituk-

sen. Vanhemmat pääsevät nauttimaan tänä lukuvuonna juhlista vasta kevätkaudella, jolloin molemmat luokka-asteet järjestävät omat lukuvuoden päätöstilaisuutensa.

Yhteisopiskelu luokkapareina järjestettiin tänä lukuvuonna kolmena kahden tunnin jaksona. Perinteisistä yläkoulun jaksotapahtumista osa oli avoimia myös alakoululaisille, ja ensi lukuvuonna näistä tapahtumista voidaan tehdä vieläkin enemmän yhteisiä tapaamisia. Vastaavasti alakoululla jo perinteeksi muodostunut pihapäivä toteutetaan tänä vuonna koko peruskoulun yhteistyönä, ja mukana ovat kaikki oppilaat.

Kuin tilauksesta koululla on käynnissä puolitoistavuotinen hanke ”Nähdään ja kohdataan yhdessä”, joka on osaltaan tukenut ja mahdollistanut yhdessä tekemistä. Opettajille on voitu tarjota mahdollisuuksia yhteisopettajuuteen aineen- ja luokanopettajan kesken ja tätä kautta myös toisen työhön tutustumiseen.

Kaiken yhdessä tekemisen taustalla on myös kahden rehtorin siirtyminen samaan työhuoneeseen, jolloin kaikki ideat ja ajatukset voidaan helposti jakaa ja huomioida sen vaikutukset eri-ikäisiin oppilaisiin. Myös oppilaiden ilot ja murheet arjessa ovat olleet konkreettisesti kaikkien yhteisiä.

Kouluvuosi kokonaisuudessaan on sujunut hyvissä ja rauhallisissa merkeissä. Vanhemmilta tullut palaute rohkaisee meitä jatkamaan valitsemallamme tiellä. Elämä saman katon alla on vasta alkuvaiheessa, mutta jo nyt se on kantanut hedelmää.

*Hanna ja Pekka,
perusopetuksen rehtorit*

Tunnelmia TET-jaksosta

Olin TET-jaksolla viikon eduskunnassa kansanedustaja Pia Viitasella. Eduskunnassa seurasin kansanedustajan ja ministerin töitä ja osallistuin ryhmäkokouksiin ja valiokunnan kokouksiin. Yksi hienoimmista kokemuksistani eduskunnassa oli täysistunnon seuraaminen. Tetissä opin uutta ja sain pienen palan siitä, miten eduskunnassa toimitaan ja miten lakeja oikeasti tehdään.

Yaser Rahim 9D

Välituntitoimintaa 1.–9. luokille lukuvuonna 2018–2019

Normaalikoulun perusasteella on tänä vuonna järjestetty välituntitoimintaa. Toiminnan polkaisi syksyllä liikkeelle rehtori Pekka Poikajärvi, ja toimintaa on koordinoanut välituntitoimintatyöryhmä puheenjohtaja Suvi-Marja Hytösen johdolla. Toimintaa on ollut koko lukuvuoden ajan 2. jaksosta alkaen. Toiminnan motiivina oli keksiä välitunneille mukavaa ja virkistävää tekemistä sen sijaan, että välitunteja vietettäisiin enimmäkseen istuen ja puhelimia käyttäen. Lisäksi, kun koulun pihat alkoivat käydä ahtaiksi alakoulun muuttaessa samaan pihapiiriin, oli tarpeen ottaa myös sisätiloja aktiiviseen välituntikäyttöön.

Jokaiselle jaksolle on ollut oma lukujärjestyksensä, jossa on näkynyt jokaisen päivän klo 10:n ja klo 13:n välituntien ohjelmat. Ohjelmaa on ollut laidasta laitaan: päikkäreitä ja mindfulnessia, oppilaskunnan järjestämiä välituntiansseja, vapaata liikuntaa, lautapelejä sekä akrobatiaa. Isommat oppilaat ovat myös leikittäneet pienempiä. Monia toimintoja ovat ohjanneet vapaaehtoiset opettajat. Lisäksi seurakunta on järjestänyt viikoittain 5.–6.-luokille hyllypalloa ja kaupungin nuorisotyö mm. erilaisia visoja ja kisoja. Vanhempainyhdistykset ovat tukenet rahallisesti erilaisten välituntivälineiden hankinnassa. Yksi onnistumisen avain onkin ollut se, että olemme saaneet tähän koko yhteisön mukaan, jolloin tästä on tullut yhteinen asia. Kiitos kaikille mukana olleille!

Välituntitoiminnasta on pidetty paljon ja eri toiminnoissa onkin usein vallinnut hyvä iloinen ilmapiiri. Suosituimpia ovat olleet yhteishenkeä kohottavat välituntianssit, liikunta salissa, lautapelit ja oppilaiden järjestämät leikit. Oppilaat ovat pitäneet siitä, että heillä on mielekästä vapaaehtoisuutta tekemistä välitunneilla ja että myös he ovat saaneet järjestää ja ideoida ohjelmia. Tämänvuotisten kokemusten perusteella toimintaa kannattaa jatkaa ja kehittää edelleen myös tulevina lukuvuonna.

Alakoulun oppilaskunnan hallituksen eli oppilasneuvoston tervehdys

Me oppilaskunnan jäsenet olemme kulu-
neen lukuvuoden aikana päässeet teke-
mään mahtavia asioita! Olemme päättäneet
tärkeistä jutuista, esimerkiksi liittyen juuri
muuttuneeseen kouluympäristöön. Olem-
me myös ideoineet erilaisia tapahtumia,
esimerkiksi vappuviikolla järjestettyä väri-
viikkoa sekä kevään liikuntapäivää! Saimme
vihdoin myös 1.- ja 2.-luokkalaiset kunnolla
mukaan oppilaskuntaan, ja on ollut mukava

kuulla myös pienempien ajatuksia. Osa jäsenistämme on
päässyt edustamaan kouluamme erilaisiin tapaamisiin,
muun muassa Rantaperkiön alueelliseen parlamenttiin.
Oppilaskuntamme puheenjohtaja Janna sekä sihteeri
Klaara olivat mukana Turun oppilaskuntapäivillä yläkou-
lun sekä lukion edustajien kanssa. Oppilaskuntapäivillä
oli mukana jäseniä kaikista Suomen normaalikouluista.

Janna (pj) ja Klaara (sihteeri)

Yläkoulun oppilaskunnan hallitus: Välituntitansseista demokratiakasvatukseen

Yläkoulun oppilaskunnan hallitus on lu-
kuvuodella 2018–2019 ollut hyvin aktiivi-
nen. Hallitus on kokoustanut tiheästi jopa
joka toinen viikko ja järjestänyt kaikenlais-
ta toimintaa ihan koko yhtenäiskoululle.
Varmasti suosituinta kaikesta toiminnasta
on kuitenkin ollut Just Dance -välituntitoi-
minta, joka on tuolileikin rinnalla pyörinyt
yhtenä osana koulun välituntitoimintaa.
Parhaimmillaan koulun aula on ollut aivan
täpötäynnä tanssivia oppilaita ja opettajia.
Suositun välituntitoiminnan lisäksi olemme
osallistuneet SPR:n nälkäpäiväkeräykseen,
palkinneet ansioituneita oppilaita sekä
edustaneet monissa tilaisuuksissa ja tapah-
tumissa.

Oppilaskunnan hallitus on ollut hyvin aktiivinen Tam-
pereen nuorisovaltuustossa ja sen toiminnassa, tehnyt
yhteistyötä ruokalan kanssa sekä edustanut harjoittelu-
koulujen oppilaskuntapäivillä, jotka olivat tänä keväänä
Turussa.

Tänä vuonna hallitus on saanut myös edustuspaikan
aste- ja henkilöstökokouksiin, joissa hallituksen edustajat
tuovat puhe- ja läsnäolo-oikeudella esiin oppilasnäkökul-
man. Eduskuntavaalien alla järjestimme myös 8.–9.-luok-
kalaisille vaalipaneelin sekä varjovaalit, joissa oppilaat
pääsivät harjoittelemaan valtakunnallista vaikuttamista.

Oppilaskuntatyö on mielestämme tärkeää, ja olemmekin
saaneet paljon hyvää palautetta aktiivisuudestamme ja
panostuksestamme. Tulevaisuudessa olisi mahtavaa, jos
oppilaskunnan hallitus pysyisi edelleen näin aktiivisena ja
oma-aloitteisena. Olemme saaneet tänä lukuvuonna pal-
jon aikaan ahkeralla tiimityöllä, mutta tekemistä vielä riit-
tää. Haluamme kehittää koulusta mahdollisimman mu-
kavan ja viihtyisän paikan jokaiselle, ja siksi onkin todella
hienoa, että niin moni on lähtenyt mukaan kehittämään
Norssia niin takarivin ideoiden kuin kokousaktiivisuuden
kautta.

On ollut huippua päästä tekemään juttuja näin ihanassa
porukassa ja odotankin ensi vuotta jo innolla! Nähdään
taas syksyllä!

*Maria Markkula,
oppilaskunnan hallituksen puheenjohtaja*

Norssin historian ensimmäinen sirkusluokka valmistuu

Elokuussa 2016 aloitti Tampereen yliopiston normaalikou-
lussa ensimmäinen sirkuspainotusluokka. Tietojemme mu-
kaan kyseessä on maailman ainoa luokka, jossa sirkusope-
tus on yhdistetty pakolliseen perusopetukseen. Koko
yläkoulun ajan luokalla on ollut joka viikko kaksi tuntia
sirkusopetusta Sorin Sirkuksella Sorin opettajien johdolla.

Kun kysyin nyt kolmen vuoden jälkeen luokaltani, mikä on
ollut erityistä sirkusluokalla, joka ikisessä lapussa oli sama
vastaus: harvinaisen hieno yhteishenki. Kuulemma tämä
johtuu siitä, että kun luokalle haetaan pääsykokeella, niin
porukka on samanhenkistä. Kaikilla on ainakin yksi yhtei-
nen kiinnostuksen kohde.

Sirkuspedagogiikkaan kuuluu vahvasti yhdessä tekeminen
ja toisten kannustaminen. Sirkuspedagogiikka on oppilai-
den mukaan näkynyt tavallisillakin oppitunneilla siinä, että
tehdään paljon ryhmitöitä. Lisäksi meillä on ollut paljon
yhteisiä esiintymisprojekteja sekä retkiä sirkuskohteisiin.
Olemme esiintyneet sekä koulun tilaisuuksissa että mak-
setusti koulun ulkopuolella. Kaikki esitykset ovat olleet
yhdessä suunniteltuja ja yhdessä toteutettuja. Valtava
määrä luovuutta, energiaa ja esiintymisen iloa on tässä
idearikkaassa porukassa!

Harvalla on suunta tällä hetkellä sirkusammattilaiseksi,
mutta vuosien aikana on opittu taitoja, jotka hyödyttävät
joka alalla: sosiaalisia taitoja, ryhmätyötaitoja sekä pitkien
ja lyhyiden projektien suunnittelua, mainostamista ja to-
teuttamista. Yhdessä on organisoitu esimerkiksi jaksota-
pahtuman esitys, Pariisin matkan rahankeruu ja "Iltamat"
yhdessä musiikkiluokan kanssa. Hurja määrä on kertynyt
kaikenlaista esiintymiskokemusta!

Heti alusta alkaen luokka on käynyt pienissä ryhmissä
opettamassa nuorempiaan, mm. alakoulun valinnaiskurs-
seilla ja koulun yhteisöllisyyspäivissä. Yhdeksännellä lu-
kalla nuoret ovat toimineet Sorin Sirkuksen ns. sosiaalisen
sirkuksen ryhmissä "kanssakulkijoina". Näillä nuorilla on
kyky sekä ottaa ohjattava ryhmä haltuun että viedä sitä
tavoitteellisesti eteenpäin itse suunnitellun ohjelman mu-
kaisesti.

Sirkusala on kansainvälistä. Olemme tavanneet lukuisia
koulun kansainvälisiä vieraita ja olleet mukana saudi-

arabialaisten opettajien koulutusprojek-
tissa. Maailmankuulun Cirque du Soleilin
"Varekai"-esityksen kävimme katsomassa
Helsingissä. Sokerina pohjalla on tietysti
viikkomme Pariisissa ja vierailu kansainväli-
sellä du Cirque de Demain -sirkusfestivaalil-
la. Tyyliillä ja taidolla tämä luokka on hoita-
nut kaikki edustustehtävät!

"Sirkustunnit tuovat vaihtelua arkeen."
"Luokan tunnelma on kiva." "Rahankeräys-
tapahtumat ovat olleet mukavia." "Luokan
rahankeruu sujuu hyvin esitysten voimin.
Esiintymisistä rahan lisäksi saa hyviä muis-
toja, hyvää ruokaa, mainetta ja kunniaa."
"Sirkusluokka on antanut paljon erilaisia
mahdollisuuksia sirkuksen ja muidenkin jut-
tujen parissa." "Sirkustunneilla kaikkien läh-
tötaso otetaan huomioon ja uusiin lajeihin
tutustutaan alusta lähtien."

"Paljon kivoja tapahtumia." "Esiintyminen
on parasta!" "Sirkustekeminen keventää
jaksoja." "Sirkusluokalla jokainen saa va-
paasti olla oma itsensä." "Kaikki tsemppaa-
vat toisiaan." "Eriyisen hyvä yhteishenki!"

*LO Minna van Nunen
(Teksti on yhteenveto sirkusluokkalaisten
kirjoituksista)*

Tampereen yliopiston normaalikoulun 5A perustamassa villiniittyä ja suojelemassa uhanalaista mäkihiilikoita

Norssin 5A-luokka sai ainutlaatuisen mahdollisuuden osallistua paahtaisen ketoalueen (tuttavallisemmin villiniityn) perustamiseen ja sai samalla kosketuksen uhanalaisen mäkihiilikoin (Anacamptis fuscella) suojelemiseen.

Villiniitty perustettiin Norssin G-käytävän ja Mäntyhaantien puoleiselle nurmikaistaleelle. Kaistaleelta poistettiin nurmikko ja tilalle tuotiin hiekkaa, jota paahtaisen ketoalueen kasvit tarvitsevat. Metsäapila on mäkihiilikoin toukkien ravintokasvi. Muita paahteiselle kedolle sopivia kasvilajeja ovat mäkitervakko, keltamaite, masmalo, tunturikurjenherne, nuokkukohokki, kissankäpäle, isomaksaruoho ja idänkeulankärki.

5A:n oppilaat kylvivät siemeniä ja istuttivat taimia 12.10.2018 ympäristöopin tunnilla. Siemenet ja taimet tulivat Villi vyöhyke ry:ltä, joka on vuonna 2013 Tampereella perustettu luonnonsuojeluyhdistys. Yhdistyksen tavoitteena on toteuttaa, kokeilla ja kehittää uudenlaisia luonnonsuojelu- ja hoitokäytäntöjä. Yhdistys oli puheenjohtajansa Jere Niemisen johdolla opastamassa oppilaita kylvössä, ja he luennoivat lyhyesti myös luokkatilassa mäkihiilikoista ja tulevasta niitystä. Mukana projektissa on myös Tampereen yliopiston kestävän kehityksen työryhmä sekä Suomen Yliopistokiinteistöt Oy.

Oppilaat olivat erittäin aktiivisesti mukana toiminnassa ja saivat kiitosta Villi vyöhyke ry:ltä. Seuraava kylvö tapahtuu jälleen ensi syksynä, joten toiminta tulee jatkumaan tulevinakin vuosina. Kylvöjä tehdään näillä näkymin kolmena seuraavana vuonna. Villiniitty monipuol-

listaa koulun ympäristöä ja sitä voidaan jatkossa käyttää myös opetusympäristönä. Villiniitylle tulee infokyltti, jossa kerrotaan villiniitystä ja mäkihiilikoista tarkemmin. Ohessa linkki Villi vyöhyke ry:n alasivuille, jossa tarkempaa tietoa ja kuvia:
<http://villivyohyke.net/ver2/toiminta/normaalikoulu/>

Sami Vartiainen
Tampereen yliopiston normaalikoulu
Valokuvat: Jere Nieminen, Marko Mutanen ja
Sami Vartiainen

Taimenia Viinikanojaan

Teimme tänä vuonna kalaprojektin, jonka tarkoituksena oli kasvattaa taimenia ja myöhemmin vapauttaa ne lidesjärvestä Pyhäjärveen laskevaan Viinikanojaan. Minä ja kaverini (Viktoria Pogosova 7A) olimme projektissa mukana auttamalla kala-altaan ja pumppujen siivoamisessa sekä rakentamassa kaloille hyvää elinympäristöä kivistä. Itse myös suunnittelin ja 3D-printtasin kala-altaan suodatinjärjestelmän. Työn tulos oli hyvä ja tällä hetkellä kalat pärjäävät hyvin.

Leo Boström 7A

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien, käsityön ja yhteisöllisyyspäivien yhteydessä on toteutettu Unesco-koulun ja Agenda 2030:n hengessä ympäristökasvatusprojekti, jossa noin desilitra taimenen mätää kasvoi Norssilla

pienpoikasiksi. Pienpoikaset vapautettiin jo osittain ennallistetuille koskiosuudelle Viinikanojaan (Viinikan liikenneympyrän alapuoliseen koskiosuuteen). Projektiin on osallistunut käsityön ja biologian oppilaita ylä- ja alakoulusta sekä erityisesti ystävyysluokat 2C ja 9D.

Keväällä 2018 ensimmäistä kertaa toteutettu uhanalaisen järvitaimenen kasvatusprojekti on saanut jatkoa. Syksyllä 2018 järjestimme sähkökoekalastuksen edelliskevään istutuspaikalla. Taimenia ei tuolloin löytynyt, mutta epäilemme sen johtuvat merkittävistä veden virtauksen muutoksista. Vuoden 2019 istutuksilta odotamme parempia tuloksia. Toiveissa on, että kalat palaavat kutemaan ennallistettavaan Viinikanojaan palauttamaan luonnon monimuotoisuutta entiselleen.

Erno Saarikko

Pariisinassut sirkuksessa!

Sirkusluokka 9E:n leirikoulumatka kansainväliselle sirkusfestivaalille 2019

Valtavan suuren ja valtavan antoisan rahankeruuprojektin ansiosta sirkusluokka 9E:n – ei vain unelma vaan tavoite – Pariisin matkasta toteutui 28.1.–1.2.19. Ajankohta valikoitui kansainvälisen sirkusfestivaalin ”du Cirque de Demain” mukaan, joka oli pääkohteemme Pariisin huippunähtävyyksien ohella.

Etukäteen luokkamme ranskan kielen taitajat valmensivat luokkakavereitaan kohdeltuaan käyttäytymiseen paikallisella kielellä: opimme muun muassa, miten Ranskassa tilataan ranskalaisia.

Arvotavarat taskuvarkailta housuihin piilotettuna saavuimme Suomen huippupakkasista Pariisiin kevääseen. Lentokentällä odottanut bussi vei meidät saman tien kiertäjäluokalle saamaan yleiskatsauksen yhteen maailman tunnetuimmista kaupungeista.

”Joka puolella oli todella kaunista. Rakastuin Pariisiin heti ensi silmäyksellä.”

Metron käyttö jännitti monia etukäteen, mutta parin kerran jälkeen olimme jo lähes ammattilaisia. Ryhmä pysyi ruuhkassakin täydellisesti koossa ja vain kerran saimme huudot kärktyisältä ranskattarelta nopeasta hyppelestä. Onneksi kaikilla oli lehmän hermot. Yhdessä luettiin karttaa ja marssittiin jonossa kohti seuraavia liukuportaita.

Sirkusala on hyvin kansainvälinen. Tutkailimme Pariisin jatko-opintomahdollisuuksia. Sorin kasvatti Anniina oli kutsunut meidät esittelykierrokselle nykyiseen opinahjoonsa, kuuluisaan Fratellinin sirkusakatemiaan. Pääsimme seuraamaan ammattilaisten harjoittelua.

Sirkuskoulu ”Le Plus Petit Cirque du Monde” on Sorin Sirkuksen monivuotinen yhteistyökumppani, jolla on hulpeat harjoitustilat Pariisin esikaupunkialueella. Pääsimme seuraamaan oppitunteja, minkä lisäksi johtaja esitteli meille sirkuksen toimintaa. Kiitokseksi vierailusta jätimme itse tehdyn luokkamme sirkuskalenterin.

Viikon aikana tutuiksi tulivat muiden muassa Sacré-Coeur, Louvre, Pont Neuf, Seinen rannat, Riemukaari, Les Halles, Chinatown ja Luxemburgin puisto. Champs Élyséellä flaneerattiin ja Eiffel-tornia katseltiin ensin kässäreillä ja volteilla, sitten ylös kiipeämällä. Moona ja Liisa pääsivät kuvaan Mona-Lisan kanssa. Shoppailuakaan ei unohdettu. Viime aikojen tapahtumien vuoksi ryhmäkuvallamme Notre Damen edessä on erityistä arvoa.

Todella ranskalainen olo tuli siitä, kun metrossa vieressä seisoneella paikallisella oli povitaskussa puoliksi syöty patonki! Ranskalaista oli myös se, että rohkea 9E söi keskiviikon lounaalla etanoita ja simpukoita. Montmartren nutellacrepes oli mukava välipala. Ranskalaisen keittiön lisäksi söimme erilaisissa ravintoloissa kaksi kertaa päivässä mm. aasialaista ja italialaista gourmet’ta.

*”Kavereiden kanssa matkustellessa oli todella hauskaa!!”
”Ystävien kanssa vietetty aika oli parasta.” ”Matka lähensi luokkaa.” ”Mahtavaa viettää iltaisin aikaa kavereiden huoneessa.”*

Sirkusfestivaali ”du Cirque de Demain” alkoi torstai-iltana ranskalaiseen tapaan klo 21.15. Festivaali oli samalla kilpailu nuorille sirkustaiteilijoille, mahdollisuus saada nimeään tunnetuksi kansainvälisillä areenoilla. Esiintyjiä oli lukuisista maista, myös Suomesta. Hotellilla takaisin olimme vasta kahden aikaan aamuyöllä, jolloin metrotkaan eivät enää kulkeneet. Ratikkareitin välikävelyt hoituivat hypellen yhteislaulun voimin. Yöllinen seikkailu oli mieleenpainuva. Pariisi sai kuulla 9E:n laulun ja ilon!

”Pariisin reissu oli todella mahtava.” ”Ikimuistoinen” ”Pariisi oli aivan huikea reissu!”

Kiitos reissuäiti Tiinalle sekä paikallisoppaana ja tulkkina

toimineelle ranskan ope Ninalle! Valtavan iso kiitos ja kumarrus vanhemmille, jotka talkoilemalla mahdollistitte meille tämän ”kerran elämässä” -matkan. Merci mille fois à tous!

LO Minna van Nunen ja 9E

(Teksti on yhteenveto matkakertomuksista)

Teknisen työn valinnaiskurssilla tapahtuu

Suunnittelimme, että teemme yhdessä veneen 2017 talvella. Teknisen työn valinnaiskurssi oli juuri alkanut ja meidän piti päättää, minkä työn teemme. Veneen idea lähti siitä, että en tiennyt, mistä voisin tehdä työn. Siispä katsoin netistä, että voisiko sieltä löytyä jotain apua työn ideoimiseen. Selailin ja selailin, kun löysin veneen kuvan. Katsoin hetken kuvaa ja mietin, voisiko tuo olla työni. Ajattelin ensin, että en pystyisi valmistamaan sitä

yksin. Kysyin Alilta, jolla ei ollut myöskään ideoita työstään, että haluaisiko hän tehdä veneen kahdestaan. Näytin suunnitelmat Alille ja hän suostui ilomielin tekemään veneen kahdestaan minun kanssani.

Sitten kävimme kysymässä opettajaltamme Ernoilta, että voidaanko tehdä tämänmoinen isompi työ. Erno katsoi kuvaa ja mietti, että tuo työ vaatisi paljon. Minä ja Ali lupasimme tehdä työn alusta loppuun kaikilla voimillamme. Erno suostui ja aloimme suunnittelemaan työtä. Mietimme, että mistä puusta tekisimme, sitten keksimme, että voimme tehdä sen vanerista. Aloitimme työt joulukuussa 2017 ja saimme veneen valmiiksi toukokuussa 2018. Veimme veneen vesille sitten syyskuussa 2018. Nimi Ruusu kuvaa parhaiten veneen kirkasta punaista väriä. Tämän työn tekeminen oli muihin puutöihin verrattuna haastavampi.

Yaser ja Ali 9D

UNESCO BSP Conference in Damp

Last autumn I spent four days at the UNESCO BSP Conference in a small city near the border of Germany and Denmark. The whole event was a combination of amazing speeches, workshops, excursions and galas – doing many things with new people and being a global citizen.

I set forth to this conference and joined a group of many amazing people, because it seemed to be a wonderful chance to become more international, meet new people and learn many things about citizenship and the condition of the Baltic Sea. I personally love learning languages and this was also a chance to speak English and German – to be international. My teacher suggested me to apply a post to this conference and yeah, that's what I did.

The conference was based in Damp, a very beautiful coastal town in the Northern Germany. It's located near the Germany-Denmark border. In my opinion the place was perfect for organizing an international conference; there was a lot of space for everyone, a good restaurant, a grocery store and many shops. The landscape was very, very beautiful, local beach and harbour were actually something new and different for some of the people.

We had many kinds of activities during the days in the conference. On the first day we had a very nice evening, called basically "the opening of the conference". There were magnificent speeches and we were honored to

listen to a live orchestra. On the next day we had our own workshops (which we had chosen in advance before coming to Damp). In the workshop I participated in we processed the main points of citizenship and made our own theatre scenes about some problems in our society. We spent the following day in our excursions. In the excursion I had chosen, we visited a very beautiful German city called Flensburg and we also went to see the Germany-Denmark borderline. In the evening we had a big, wonderful happening called "the cultural evening" where all the countries presented something about their home country.

I think that one of the best things in this conference was meeting and getting to know many new people and different personalities from all around the world. There were participants from many different countries and cultures, mostly from Europe. The participants came from Finland, Estonia, Latvia, Lithuania, Sweden, Denmark, Germany and there were even visitors from Japan, Indonesia and South Korea. The words can't describe how much I learned about different cultures and foreign countries. I got many new friends from all around the world and I hope that I will see them again some day.

This whole event was an amazing experience and I want to thank all the participants and the organizers for making those four days so special. I'm never going to forget this trip and I'll try my best to take part also to some other UNESCO projects. Thank you so much for giving me a chance to join this conference and to be able to be a global citizen!

Hanna Pörsti, Tampereen yliopiston normaalikoulu

Vaihtoviikko opetti ja virkisti

Olin kahden muun oppilaan ja yhden opettajan kanssa Italiassa osana lukion Erasmus-projektia, jonka tarkoituksena on tehdä kansainvälistä yhteistyötä eri koulujen kanssa ja tutustuttaa opiskelijoita eri maiden kulttuureihin. Olimme kohteessa viisi päivää, mutta matka kesti matkustuspäivät mukaan luettuna lähes viikon. Maaliskuun alussa lähdimme kolmelta yöllä kohti Helsinkiä ja sieltä edelleen kohti lopullista päämääräämme, Reggio Emiliaa.

Majoittajaperheet olivat meitä vastassa Reggio Emilian rautatieasemalla. He esittelivät meille paikkoja, kertoivat kuuluisien rakennusten merkityksestä ja historiasta sekä veivät meidät syömään italialaista ruokaa. Olimme päivät paikallisessa koulussa kaikkien vaihtoon osallistuneiden kanssa. Viikon aikana keskustelimme muun muassa eurooppalaisuudesta ja kulttuurieroista eri puolilla Eurooppaa.

Koska olimme Italiassa, keskityimme erityisesti Italian kulttuuriin; puhuimme italialaisista tavoista ja traditioista ja tutustuimme italialaiseen keittiöön, josta paikalliset ovatkin erityisen ylpeitä.

Ruokakulttuuri on Italiassa melko erilaista kuin Suomessa, mikä olikin aluksi pieni järkytys meille suomalaisille. Ruuat olivat italialaiseen tapaan lähinnä pitsaa ja pastaruokia, ja ruokarytmi poikkesi paljon suomalaisille tutusta. Italiassa on tyypillistä, että aamiaisella ei syödä paljoa, lounasta nautitaan vasta aikaisintaan yhdeltä ja illallista nimensä mukaisesti illalla, usein vasta kahdeksan aikoihin tai myö-

hemmin. Illallisella istutaan pitkään useamman ruokalajin ääressä. Se on italialaisille tärkeä perheen yhteinen hetki, jolloin keskustellaan yhdessä päivän tapahtumista.

Matka oli hieno ja opettavainen kokemus. Kulttuuri on italialaisille sydämen asia, ruoka syystäkin kehuttua ja historia vaikuttavaa.

Moona Bäck 9E

Tampereen musiikkiluokkien perinteinen äitienpäiväkonsertti

Tampereen musiikkiluokkien perinteinen äitienpäiväkonsertti järjestettiin Tampere-talossa ma 13.5.2019.

Norssin Eetu Syrjä valtakunnalliseen taloustaitokisan finaaliin

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto Hyol ja Osuuspankki järjestivät yhteistyössä peruskoulun yhdeksäsluokkalaisten suunnatun Taloustaitokilpailun 4.4.2019. Taloustaitokilpailuun osallistui noin 25 000 oppilasta yli 390 koulusta. Heistä 30 oppilasta kutsuttiin toukokuun lopussa järjestettävään finaaliin Helsinkiin. Yksi vuoden 2019 finalisteista on Tampereen yliopiston normaalikoulun oppilas Eetu Syrjä. Taloustaitokilpailu on maamme vanhin yhtäjaksoisesti pidetty koululaiskilpailu.

Tampereella kilpailussa menestyneitä oppilaita palkittiin 7.5.2019. Tampereen yliopiston normaalikoulun kärkikolmikko Eetu Syrjä, Leevi Haakana sekä Hanna Pörsäti olivat mukana juhlistamassa menestystä Osuuspankillä. Tilaisuudessa toimitusjoh-

Taloustaitokilpailun Tampereen yliopiston normaalikoulun kolme menestyneintä oppilasta Hanna, Eetu (keskellä) ja Leevi juhlatunnelmissa opettajiensa Jannen ja Eijan kanssa.

taja Mikko Rosenlund ja sijoitusjohtaja Henri Nyberg OP Privatesta vastailivat nuorten esittämiin kiperiin talouskysymyksiin. Parituntisen tilaisuuden lopuksi johtajat totesivat, etteivät nuoret päästäneet heitä helpolla. Hyvä niin, sillä taloustaitoja tarvitaan läpi elämän, joten nuorten innostus ja halu oppia taloudesta on mainio juttu!

Nekovan toimintaa: Wiinikan Wappu

Wiinikan Wappu -tapahtuma 29.4. oli yksi alakoulun vanhempainyhdistyksen Nekovan lukuvuoden päättämistä. Yhdessä nuorisotoimen kanssa järjestetysä tapahtumassa Nekova myi ilmapalloja ja piti kahvilaa. Saaduilla tuotoilla Nekova tukee luokkaretkiä, antaa stipendejä ja järjestää kerhoja. Nekovan tämän lukuvuoden aikana aloittama kokkikerho sai heti suuren suosion. Keväällä kerhoissa mm. tanssittiin Lunddancen tahtiin. Alakoulun bändit esiintyivät tapahtumassa.

Nekova on ollut myös aktiivisesti mukana koulun kehittämisessä mm. kommentoimassa järjestyssääntöjä ja suunnittelemassa välituntitoimintaa. Lukuvuoden päätävät stipendien jakaminen ja kuudesluokkalaisten onnittelu-

ruusut keväthuhlassa. Ruusujen antaminen alakoulunsa päättävälle kutosille on koskettava ja tärkeä koulumme perinne.

FCLab.fi-hanke Norssin KAKS10ssa

Syksyllä 2018 Tampereen yliopiston normaalikoulun KAKS10 56 aloitti työskentelyn FCLab.fi-hankkeessa (Future Classroom Lab), joka toimii yhteistyössä muiden FCLab-hankkeiden eli kansainvälisten oppimisympäristöjen, tekniikan ja pedagogiikan kehitysprojektien kanssa. Nyt startattu FCLab.fi-hanke on kaksivuotinen, ja siinä on KAKS10n kanssa tiiviisti mukana Oulun ja Joensuun normaalikoulujen FCLab-tiimit. Tampereella vastuushenkilöinä ja Future Classroom Ambassadorsina toimivat lehtorit Mikko Horila ja Tuomo Tammi.

FCLab.fi -kärkihankkeessa luodaan kahden vuoden aikana (2018–2020) Suomeen jo olemassa oleviin koulurakennuksiin ainutlaatuinen LivingLab-verkosto. Tämän strategisen toimenpiteen seurauksena Suomessa tulee olemaan uusinta pedagogiikkaa, uusia oppimisympäristöjä ja opetuksen digitalisaatiota kehittävä ja tutkiva yritysten ja tutkimuslaitosten verkosto, josta hyötyvät oppilaat tulevaisuuden tekijöinä, opettajat, koulut, opettajankoulutus, Suomen koulutusvienti ja uudet aloittavat opetusalan innovaattorit. Hanke saa Opetushallituksen myöntämää valtionavustusta.

FCLab.fi -hankkeessa kehitetään oppimisympäristöjä mm. oppimisen vyöhykkeiden näkökulmasta. Tavoitteellisesti suunnitellut, eri tavoin kalustetut ja varustellut vyöhyk-

keet mahdollistavat monipuolisesti opetuksen ja oppimisen menetelmiä sekä erilaisia tarpeita. Vyöhykkeet voivat olla olosuhteista riippuen täysin erillisiä tai ne voivat olla osin päällekkäisiä alueita.

Lukuvuoden aikana on aloitettu yhteistyötä monien yritysten kanssa testausten ja tuotekehityksen merkeissä; yritysyhteistyön kautta on jo toteutettu esimerkiksi uutta esitystekniikkaa, akustiikkaa, ohjelmointia ja robotiikkaa, maker-työskentelyä, info-tv-järjestelmää sekä äänenpaineen ja ilmanlaadun sensorointia.

Lisää tietoa hankkeesta löytyy verkossa <https://fclab.fi/> -osoitteesta.

Yliopiston oma lukio on Tampereen seudun suosituin

Tampereen yliopiston normaalikoulun lukion työvuosi 2018–2019 alkoi suurella surulla. Saimme tietää, että pidetty Normaali-koulun lukiolainen oli yllättäen menehtynyt kesän aikana. Mitkään sanat eivät riittäneet kuvaamaan sitä surun ja kaipauksen määrää, joka noihin työvuoden ensimmäisiin päiviin sisältyi. Lukiolaisiamme osallistui siunaustilaisuuteen runsaslukuisesti. Suru kohdattiin yhdessä toisia tukien sekä arvostusta tiivistä yhteisöstämme poistuneelle ja hänen läheisilleen osoittaen. Nuoren yllättävä poismeno oli muistutus elämän arvaamattomuudesta ja siitä, kuinka elämä ja aika läheisten kanssa on mittaamattoman arvokasta.

Menneenä lukuvuotena olemme koko Normaali-koulun yhteisen teeman ”Hyvinvoiva yhteisö” nimissä keskittyneet lukiolla erityisesti opiskelijahyvinvoinnin edistämiseen ja ylläpitämiseen. Hyvinvoiva yhteisö pystyy kohtaamaan menetykset ja haastavat tilanteet vahvana sekä iloitsemaan yhteisistä ja yksilötason onnistumisista. Lukiolaisille teetetyn koulun hyvinvointiprofiilin ja arjen havainnoinnin pohjalta lukiossa painopisteiksi valikoituivat opiskelijoiden osallistaminen, jaksaminen lukioarjessa sekä terveyteen liittyvistä teemoista riittävän unen merkitys oppimiselle. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemukset sekä monipuoliset mahdollisuudet vaikuttaa itseä koskeviin asioihin edistävät tunnetusti hyvinvointia työ- ja kouluyhteisössä ja edesauttavat yhteisöllisyyden kehittämistä. Kaikkien yliopiston jäsenten osallistaminen päätöksentekoon ja kehittämistyöhön on myös yksi uuden Tampereen korkeakouluyhteisön strategian painopisteistä. Opiskelijat ovat päässeet osallistumaan lukion toiminnan suunnitteluun monin eri tavoin, muun muassa henkilöstön kokouksissa olevien opiskelijaedustajien, erilaisten

kyselyiden sekä kevään huipentaneen Norssihack- lukion kehittämisiltapäivän merkeissä.

Kuluva lukuvuosi oli lukiomme kolmas vuosi Tampereen yliopiston keskustakampuksella. Ensimmäiset lukio-opintonsa kokonaisuudessaan yliopistoyhteisön keskuudessa suorittaneet lukiolaiset saivat valkolakkinsa kevään ylioppilajuhlissa. Lukion kotipaikassa Atalpassa kulunut lukuvuosi alkoi syksyllä rakentamisen äänillä, sillä olimme jo viime keväänä saaneet ilouutisen: rakennustyö pääsee alkamaan ja saamme luonnontieteille lukiopedagogiikan näkökulmasta suunnitellut uudet ja toimivat laboratoriotilat. Yliopiston Virta-kiinteistön tiloissa sijainneet laboratoriotilat oli kahden vuoden käytön aikana todettu liian pieniksi laajamittaisen kokeellisuuden onnistuneeseen toteuttamiseen lukioryhmien kanssa. Syksyn aikana lukiolla totuttiin siis moniin remontista kantautuviin ääniin, jotka kuitenkin kertoivat töiden etenemisestä aikataulun mukaisesti. Uudet laboratoriotilat avattiin opiskelukäyttöön kevätlukukauden alkaessa joululoman jälkeen, ja vastaanotto sekä opiskelijoiden että henkilöstön keskuudessa oli innostunut. Laboratorion avajaiset yliopistoyhteisölle ja yhteistyökumppaneille pidettiin kuitenkin vasta toukokuulla 15.5.2019, sillä kevättalven suuri urakka lukion sähköisten preliminäärikokeiden ja ylioppilaskokeiden järjestelyjen parissa oli etusijalla. Vasta sitten oli juhlan aika.

Laboratoriotilojen lisäksi kuluneen lukuvuoden aikana saneerattiin myös uudet digitaalisiin ylioppilaskokeisiin soveltuvat tilat Pinni B:n kolmanteen kerrokseen. Kahden suureen luentotilaan saatiin ylioppilaskirjoitusten vaatimat sähköistykset, jotka palvelevat myös koko yliopistoyhteisöä. Preliminäärien aikana tilat saatiin testattua eikä ongelmia ilmennyt koko kaksi kuukautta kestäneen digitaalisen koeurakan aikana lainkaan. Uusien saneerattujen tilojen ansiosta ylioppilaskokeiden alta ei lukiossa tarvitse enää siirtää opetusta väistötiloihin. Digitaalisten kokeiden ja sähköisten välineiden tuoma lisäulottuvuus opetuksessa on ollut koulussa arkipäivää jo pitkään, ja tämän kevään ylioppilaskokeissa päästiin myös viimeiseen vaiheeseen viimeisen kokeen eli matematiikan oppimäärän kokeiden sähköistymisen myötä. Kuluneen lukuvuoden aikana on tilamuutosten ohella

osallistuttu uuden lukion opetussuunnitelman perusteiden sekä ylioppilastutkintoa koskevien lainsäädäntömuutosten kommentointiin. Merkittäviä painotuksia 1.8.2019 voimaan astuvassa lukiolainsäädännössä ovat korkeakouluyhteistyö, jokaista lukiolaista kosettava kansainvälisyys ja työelämäyhteistyö sekä opintojen laajamittainen henkilökohtainen ohjaus. Normaali-koulun lukion osalta näissä osa-alueissa on olemassa olevia merkittäviä vahvuuksia ja käytänteitä ennestään paljon. Maustetta lukio-opintoihin tuo myös lukiokurssien määrittäminen opintopisteinä ja monitieteisten opintojaksokokonaisuuksien rakentaminen moduuleista tulevaan opetussuunnitelmaan. Tulevana lukuvuonna lukion opiskelijat ja henkilöstö kehittävät yhdessä lukiolaisten vanhempien ja eri sidosryhmien kanssa uutta koulukohtaista ja seudullista opetussuunnitelmaa.

Lukiolla on siis eletty melkoisen muutoksen keskellä viimeiset kolme vuotta, joiden aikana olemme rakentaneet uudenlaista lukioarkea yliopiston keskustakampuksella. Tampereen yliopiston normaalikoulun lukioon on ollut vuosittain runsaasti hakijoita, ja hakijamäärät ovat jatkaneet kasvuaan erityisesti yliopistokampukselle muuton myötä. Lukiomme sijainti kehittyvän ja kasvavan Tampereen ytimessä on mitä mainioin monelta kannalta katsottuna. Kuluneen kevään yhteishaun osalta voidaan todeta, että Normaali-koulun lukio oli Tampereen seudulla suosituin hakukohde tilaston mukaan, jossa verrataan ensisijaisen hakijoiden määrää lukion sisäänottopaikkoihin.

Osansa lukiomme alati kasvavaan suosioon on otollisen sijainnin lisäksi erityisesti yliopistoyhteistyöllä, jota on määritetäisesti kehitetty heti keskustakampukselle muutosta alkaen. Lukion opiskelijat ovat kotiutuneet hyvin yliopisto-opiskelijoiden joukkoon ja toimivat entistä aktiivisemmin osana koko korkeakouluyhteisöä. Heillä on ollut mahdollisuus saada tuntumaa yliopiston opiskelutarjontaan luennoilla, asiantuntijoiden tapaamisissa ja arkielämässä kampuksella. Monella onkin jo jalka oven välissä jatko-opintoihin ja lukio-opinnoissa valmiina suoritettuja yliopisto-opintoja. Yliopisto-opiskelijat ovat myös löytäneet Normaali-koulun lukion opetustarjonnan etenkin vieraiden kielten kursseilla.

Kansainvälisyys on ollut tänäkin lukuvuonna näkyvä osa lukio-opintoja. EU-parlamentin istunto tuli tutuksi opiskelijaryhmälle vuoden vaihteessa Euroscolan myötä, eri

kursseilla opintoretkeä on tehty Saksaan, Ranskaan, Venäjälle Pietariin, Kyprokselle ja Iso-Britanniaan sekä viimeksi Roomaan Italiaan. Perinteisellä Eurooppa-viikolla vieraita sekä vaihtoon lähteneitä norssilaisia liikkui yhteistyökoulujemme Saksan, Puolan, Unkarin ja Italian välillä yhteisen EU-projektin merkeissä. Uudistuvaa lukion opetussuunnitelmaa silmällä pitäen Normaali-koulun lukio on jo vahva tekijä kansainvälisyyden saralla.

Kaikkiaan olemme pieni osa paljon suurempaa kokonaisuutta eli uutta Tampereen korkeakouluyhteisöä, joka rakentui aiemmista Tampereen yliopistosta, Tampereen teknillisestä yliopistosta ja Tampereen ammattikorkeakoulusta. Koko korkeakouluyhteisössä on yhteensä n. 35 000 jäsentä. Korkeakouluyhteisön osaamiskärjiksi on määritelty tekniikka, terveys ja yhteiskunta ja lähtökohtana on slogan ”Ihminen ratkaisee.” Yliopistojen yhdistyminen luo pohjaa tulevien lukio-opiskelijoiden monipuolisille jatko-opinnoille. Toistaiseksi muutos on näkynyt paljolti hallinnollisina uudistuksina, joita iso organisaatio alkuvaiheessa vaatii. Horisontissa näkyy kuitenkin inspiroivia mahdollisuuksia, ja normaalikoulun lukio on keskustakampuksella mukana uudistusten keskiössä. Tulevat sukupolvet saavat syntyneen korkeakouluyhteisön myötä monia uusia näköaloja, joita ehkä emme osaa tässä vaiheessa edes täysin aavistella.

Lämmin kiitos kuluneen lukuvuoden työstä lukion henkilöstölle ja opiskelijakunnalle. Olemme jälleen kääntäneet yhdessä monta muutosta positiiviseksi voimavaraksi. Kiitos myös huoltajille ja yliopistoyhteisölle hyvin sujuneesta yhteistyöstä.

*Keväisin terveisin,
Arja Aalto-Laaksonen, lukion rehtori
Heidi Östring, lukion apulaisrehtori*

Enemmän kokeellisuutta luonnontieteissä

Laborioliukassa on työpisteet työskentelyä varten, vetokaappi ja kohdepoistot. Kuva: Jonne Renvall / Tampereen yliopisto

Vuosi 2019 alkoi lukiolla innostavasti: pitkän odotuksen jälkeen tammikuussa otettiin käyttöön uudet luonnontieteiden opetus- ja varastotilat Atalpaan. Luonnontieteiden opettajat olivat mukana alusta asti suunnitteluprosessissa yhteistyössä arkkitehtien ja kalustetoimittajien kanssa. Opettajien ja lukion opiskelijoiden lisäksi tilat palvelevat myös opetusharjoittelijoita.

Luonnontieteissä tutkitaan ja pyritään selittämään kokein, havainnoin ja erilaisten testien avulla ihmisen ja luonnon toimintaa sekä kehitystä. Luonnontieteiden opetus perustuukin tutkivaan ja kokeelliseen työskentelyyn. Oppimisympäristöt ovat monipuolisia. Laboratoriossa tehtävien tutkimusten lisäksi maastotutkimukset ja erilaiset vierailut ovat olennainen osa opetusta.

Lukion biologian kursseilla tehdään kokeellista ja havainnoivaa tutkimusta sekä ulkona maastossa että sisällä laboratoriotiloissa. Syksyllä 2018 maastoekologian kurssilla kerättiin aineistoa oman tiimin tutkimusta varten sekä tutustuttiin kansainvälisiin tutkimuslaitteisiin ja koejärjestelyihin, jotka toimivat Helsingin yliopiston omistamalla Hyytiälän metsäasemalla.

Talvella 2018–2019 biologian sovellukset -kurssi testasi geenimuotojen resessiivisyyttä risteyttämällä Turun yliopiston genetiikan laitokselta saatuja villejä ja mutanttibanaanikärpäsiä. Nuoret tutkivat onnistuneesti silmän värin, siipien muodon sekä ruumiinvärin periytymistä.

Samat nuoret harjoittelivat myös DNA:n eristämisen ja puhdistamisen taitoja uudessa Atalpan laboratoriossa. DNA:n eristäminen sipulista sekä DNA:n puhdistaminen ja palasten yhteen liittäminen onnistuivat erinomaisesti.

Biologian ja kemian laborointikurssilaiset tutkivat ensi yönään lidesjärven veden laatua. Mittausten avulla selvitettiin lidesjärven rehevöitymisastetta. Lisäksi selvitettiin järven sopivuutta talousvedeksi kemiallisen hapenkulutuksen avulla ja määritettiin näytteen rautapitoisuus.

Koska vesi on yksi fotosynteesin lähtöaine, myös fotosynteesin tapahtumista vesikasveissa tutkittiin. Rahkasammalista poistettiin kaikki kaasut, minkä takia ne vajosivat keittolasin pohjalle. Lisäksi labrakurssilla hajotettiin eri ruoka-aineita haimanesteen entsyymeillä.

Fysiikan tunnilla tutkittiin mekaanista aaltoliikettä kierrejousen avulla. Opetuksen lähtökohtana ovat luonnonilmiöistä tehdyt havainnot.

Lukiossa hyödynnetään sähköisiä oppimisympäristöjä monipuolisesti. Fysiikassa tietokoneavusteiset mittaukset ovat keskeisessä roolissa. Kuvassa tutkitaan jousen värähdysliikettä.

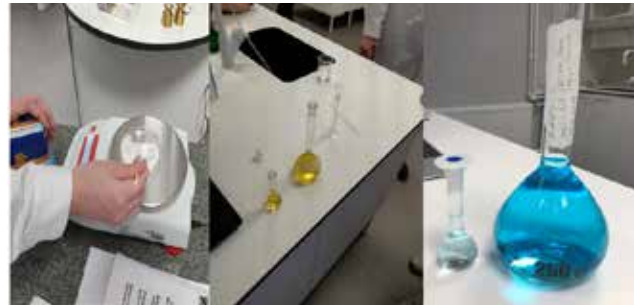
Ihmisen fysiikka -kurssilla sairaalafysiikka Pertti Ryymän esitteli magneettikuvauslaitteen toimintaa. Opiskelijat pääsivät konkreettisesti havaitsemaan, kuinka voimakas laitteen magneettikenttä on. (Kuva: Juha Järvinen/Tampereen yliopisto)

Uusien tilojen myötä on kemian opiskelussa päästy tutustumaan niin erilaisiin työvälineisiin kuin työtapoihinkin. Tutuiksi ovat tulleet niin mittapipetit, pumpetit, mittapullot, byretit kuin kuumennuslevyt magneettisekoittajineen. Kursseilla on opeteltu tekemään kvalita-

tiivisiä tutkimuksia, kvantitatiivisia määrittelyksiä, titrauksia ja orgaanisia synteesejä.

Kemia 2 -kurssilla opiskelijat harjoittelivat valmistamaan tietyn konsentraatioisia liuoksia kiinteästä aineesta ja laimentamaan liuoksia tiettyyn pitoisuuteen valmiista liuoksista. (Kuva: Tuija Alatalo / Tampereen yliopisto)

Kemia 4 -kurssilla opiskelijat tutustuivat metallien ja sähkökemian maailmaan. Kurssilla määritettiin mm. messinkisen ruuvien koostumus, tutkittiin miten perunasta saa aikaan sähköä ja miten rautanaulan voi päälystää kuparilla.

Merkitsemättömät kuvat: Merja Kuisma/Tampereen yliopisto ja Jonne Renvall / Tampereen yliopisto

Yhteistyötä korkeakoulujen kanssa

Syksyllä 2018 pääsimme tutustumaan kansainvälisiin ilmastomuutosta mittaaviin koejärjestelyihin Helsingin yliopiston Hyytiälän metsäasemalla. Tutkija Pauliina Schiestl-Aalto esitteli meille mittalaitteistoja.

Syyskuussa järjestettiin koko Norssin opetushenkilöstön ja Kasvatustieteiden ja kulttuurin tiedekunnan väen yhteinen luonto- ja kulttuuriretki Iidesjärven ympäri.

Marraskuussa pääsimme solubiologian ryhmän kanssa tutustumaan Lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunnan tiloihin sekä proteiinien mallintamiseen yliopistonlehtori Jarkko Valjakan lennokkaalla opastuksella.

Kevätkaudella 2019 kävimme kuuntelemaan Jyväskylän yliopiston professori Marja Tirolan luentoa optimoiduista syöpähoidoista. Lisäksi Tampereen yliopiston syöpägenomiikan professori Anne Kallioniemi kävi lukiolaistemme haastateltavana. Opiskelijat keräsivät Annelta tietoja erityisesti hänen omimmilta tutkimusaloiltaan, rinta- ja haumasyövän biologiasta sekä hoitomenetelmistä.

Toukokuussa lukioryhmämme pääsi tutustumaan myös Lääketieteen ja terveysteknologian tiedekunnan Syöpäsignaaloinnin tutkimusryhmän työhön. Tutkimusryhmää johtaa dosentti Daniela Ungureanu. Tutkielmakurssilaiset saivat opastusta tietohakuihin yliopiston tietokantoihin tietoasiantuntijoilta ja mikä parasta, ikiomat kirjastokortit yliopiston kirjastoon!

Toukokuussa maantieteen GE5-kurssi pääsi haastattelemaan Tampereen yliopiston rauhan ja konfliktin tutkimuskeskuksen johtajaa Marko Lehtea. Huomaatteko, miten Syyrian monisäikeinen konflikti on rauhoittunut elokuusta 2017 syyskuuhun 2018? Menee kuitenkin vielä todella pitkään, ennen kuin maa on saatu jälleenrakennettua.

Joulukuussa 2018 silloisen Teknillisen korkeakoulun professori Esa Rahtu vieraili lukiossamme yhdessä lisättyä todellisuutta robotiikassa hyödyntäneen opiskelijansa Antti Hietasen kanssa. Heidän kanssaan keskusteltiin lukion HoloLens-laitteiden käyttömahdollisuuksista. Kuluneen lukuvuoden aikana HoloLens-laitteita käytettiin biologian kursseilla havainnollistamaan erilaisten molekyylien, kuten DNA:n ja proteiinien kolmiulotteista rakennetta.

Kuvat: Merja Kuisma / Tampereen yliopisto

Business Norssin kuulumisia lukuvuodelta 2018–2019

Syksyllä 2018 käynnistyi Talous- ja elinkeinonelinjärinjan seitsemäs vuosi. Kuluneen lukuvuoden aikana linjan opiskelijat ovat paneutuneet niin lukiokursseihin kuin linjan opintoihin. Ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijat ovat opiskelleet myös TAT:n tuottamia bisneskursseja osana opin-tojaan.

BN-linjalla on jälleen ollut kunnia saada vieraakseen useiden eri alojen asiantuntijoita niin yliopistosta, yrityksistä kuin politiikan-kin piiristä. Opiskelijat ovat tutustuneet erilaisiin yrittäjiin sekä yrityksiin ja yrityskulttuureihin. Olemme saaneet kuulla laajasti eri näkökulmista niin eläkevarojen sijoittamisesta, uudenlaisesta johtamiskulttuurista, oman brändin suojelemisesta, talouden tulevaisuuden näkymistä ja opiskelijana yrittämisestä.

Toisen vuosikurssin opiskelijat käynnistivät NY-yrityksensä myös syksyn aikana. Muutamia esimerkkejä NY-yritysten näkyyvyydestä lukion arjessa: Saagan Kakkunelman tuotteita ovat kaikki lukion opiskelijat saaneet maistaa, kun Saaga on hoitanut palautus- ja yhteisöllisyyspäivän tarjoiluja. Toffla NY osallistui vuoden aikana mm. muutamaa myyjäisiin sekä Pirkanmaan NY-yritysten aluemessuihin Koskikeskuksessa. PunttiPirkot NY on liikuttanut torstai-iltaisin lukiolaisia.

Tänä päivänä puhutaan paljon siitä, että niin nuorilla kuin vanhemmilla on ongelmia oman talouden hallinnassa. BN-linjalla on kääritty hihat ylös ja tartuttu haasteeseen. Oman talouden hallintataitoja tarkastellaan kurssin opinnoissa, ja olemme myös yksi partnereista Erasmus+ -projektissa, joka tähtää nuorten oman talouden hallintataitojen kehittämiseen. Ensimmäinen vuosikurssi on opintojensa lisäksi työstänyt

lukion Erasmus+ Personal Finance Programme -projektiin aineistoa, joka liittyy verotukseen ja vakuutuksiin. Viisi ryhmän opiskelijaa, Erica, Luna, Oliver, Joonatan ja Ronja osallistuivat yhdessä italialaisten ja brittiläisläisten kanssa projektiin Kyproksella maaliskuussa.

Neljä ensimmäisen vuosikurssin opiskelijaa on innostunut toimimaan Pörssilähettiläinä. Pörssilähettiläät ovat Pörssi-säätiön kouluttamia nuoria, jotka vierailevat yläkouluissa kertomassa oman talouden hallinnasta, säästämisestä, sijoittamisesta ja pörssin toiminnasta. 18C-luokan Nea Parjanen, Sini Siro, Justiina Halme ja Ronja Lindström kävivätkin syksyllä Pörssisäätiön tarjoaman koulutuksen lähettiläille ja kevään aikana he ovat käyneet pitämässä sijoittamisesta oppitunteja yhdeksäsluokkalaisten eri kouluissa.

Kansanedustaja Sofia Vikmanin vierailu.

Pörssilähettiläät: Nea, Ronja, Justiina ja Sini

Vierailut:

28.8.2018 Marko Mäkinen Pirkanmaan liitto
4.9.2018 Jukka Nieminen Teknologia Teollisuus
11.9.2018 Leena Sulonen, Tampere Talo
10.10.2018 Iida Oksanen, Nuoret osakesäästäjät
10.10.2018 Osuuspankin talousilta
22.10.2018 Tommi Luosmala, Kiinteistömaailma
24.10.2018 Virve Viita,
Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio
26.10.2018 Jani Nikko, Obsido
14.11.2018 Maija Kauppi, Osuuspankki
20.11.2018 BN-linjan ohjausryhmän kokous, Tamglass
22.11.2018 Sijoitus Invest Messut, Messukeskus Helsinki
22.11.2018 Kari Vatanen, Eläke Varma
5.12.2018 Takeoff -tapahtuma nuorille, SLUSH, Helsinki
12.12.2018 OECD Suomen pysyvä edustusto, Pariisi
13.2.2018 Euroscola, Euroopan parlamentti
17.1.2019 Yrittäjyyskasvatusfoorumi, Ylöjärven lukio
21.1.2019 Teemu Soininen, Finavia
4.2.2019 Harri Airaksinen, Business Tampere
6.2.2019 Uskalla yrittää semifinaali, Koskikeskus
viikoilla 6-7 18C:n opiskelijoita ohjaamassa
kuudesluokkalaista Pirkanmaan yrityskylässä
viikolla 8 Jarna Pasanen, Tampereen yliopisto
14.3.2019 Pekka Salmi, Tampereen kaupunginhallitus ja
konsernijaos
18.3.2019 Sofia Vikman, kansanedustaja
23.-28.5.2019 Erasmus+ Personal Finance Programmen
aineistojen testijakso Kyproksella
21.3.2019 Anni Jäntti, Tampereen yliopisto
28.3.2019 Venla Väkeväinen, SLUSH, Posse Creative
2.4.2019 Minna Parikan kivijalkaliike, Helsinki
2.4.2019 Suomen Pankin museo,
Generation Euro -loppukilpailu
2.4.2019 Mika Pösö, Suomen Pankki, Helsinki
15.4.2019 Jussi Lehmusvirta, Mercuri Urval
24.05.2019 Erasmus+ Personal Finance Programmen esittely
aineenopettajajarjoittelijoiden Pedagogisilla messuilla
3.5.2019 Petri Väyrynen,
15.5.2019 BN-linjan ohjausryhmän kokous, Gardner Denver
15.5.2019 Lukion laboratoriotilojen avajaiset,
EPAS (Euroopan Parlamentin Ambassdor School)
—sertifikaatin paljastaminen.
17.5.2019 Olli Rehn, Suomen Pankin pääjohtaja
20.5.2019 Hanna Aho, Innolink
22.5.2019 Johanna Pystynen, Vincit

Viivi, Aleksi, Emma, Helena ja Sofia SLUSHissa

18C vieraili Suomen Pankissa

17C:n Alisa Airaksinen ja Elmeri Putkinen

Erasmus+ -hankkeen vaihtoviikko maaliskuussa

Normaalikoulun lukio on mukana Erasmus+ -hankkeessa What do you think – what do we think? Overcome borders, develop European community!, jonka tavoitteena on avoimuuden edistäminen ja kulttuurien välisen ymmärryksen lisääminen Euroopassa. Hankkeessa ovat mukana vanhat tutut yhteistyökoulumme Italiasta, Puolasta, Saksasta ja Italiasta. Hanke koostuu eTwinning-alustalla jaettavista oppitunneista, opiskelijavaihtoviikoista keväällä ja syksyllä 2019 sekä loppuvierailusta Brysseliin Euroopan parlamenttiin keväällä 2020.

Marraskuussa järjestettiin projektin suunnittelutapaaminen Saksan Rendsburgissa, jonne lähtivät opettajista Marko Kallio ja Tanja Tuuna-Kyllönen sekä opiskelijat Nelli Pelkonen ja Tuomas Siiranen. Tapauksessa sovittiin projektin aikatauluista, teemoista ja monista muista yksityiskohdista sekä tutustuttiin muihin osallistujiin ja Rendsburgin kaupunkiin.

Ensimmäisen vaihtoviikon, ns. Eurooppa-viikon teemoiksi valikoituivat erityisesti kansallinen identiteetti, stereotypiat, eroavaisuudet ja samankaltaisuudet eri maissa. Maaliskuun alussa järjestetyn viikon aikana luotiin ryhmäprojektityönä kussakin maassa ”käsikirja”, jonka avulla voi ymmärtää paremmin kyseisen maan kulttuuria ja osata toimia maassa.

Ennen ensimmäistä Eurooppa-viikkoa kukin maa tuotti eTwinningiin oppitunnin, jonka aiheena oli siirtolaisuus omassa maassa. Oppitunnin tarkoituksena oli jakaa tietoa siirtolaisuuden historiallisista taustoista sekä nykytilanteesta kussakin maassa, jotta ymmärrys toisten tilanteesta lisääntyisi. Jokaisessa koulussa myös toteutettiin vähintään yksi toisen maan suunnittelema oppitunti ennen maaliskuun projektiviikkoa.

Normaalikoululta vaihtoon lähtivät ensimmäisellä projektiviikolla Sofia Tammela, Rebekka Hirvonen, Mira Alkkiomäki, Tuomas Siiranen, Esra Salahaddin Hasan, Silja Lyhteilä, Sisko-Maria Määttä, Moona Bäck, Saaga Rissanen, Emilia Halmes, Pilvi Eronen ja Eveliina Nieminen. Kuhunkin maahan lähti myös yksi opettaja: Unkariin Marko Kallio, Puolaan Tuovi Pääkkönen, Saksaan Joonas Muotka ja Italiaan Janne Mäkinen. Majoittajina toimivat ja toimintaan osallistuivat Norssin lukioista Petro Alasuvanto, Aada Aho, Kaisa Huttunen, Justiina Halme ja Nelli Pelkonen sekä yläkoulusta Siiri-Lotta Kuitu, Janina Kytömäki ja Jenny Kuitunen. Opettajista Tampereella ohjelmaa toteuttivat Antti Hiitti, Tuula Oksman, Stefan Smirnov, Tanja Tuuna-Kyllönen, Veera Peteri sekä Heidi Östring.

Tampereelle saapui niin ikään kolme opiskelijaa ja yksi opettaja kustakin yhteistyökoulusta. Maanantaina tutustuttiin ja aloitettiin projektityöskentely. Iltapäivällä opiskelijat kävivät luistelemassa Petro Alasuvannon johdolla ja opettajat syömässä viikinkiravintola Haraldisa. Tiistaina jatkettiin projektityöskentelyä ja vieraat tutustuivat sekä opastetusti että vapaasti Vapriikin museokeskukseen. Keskiviikkona ohjelmassa oli perinteinen retki Helvetinjärven kansallispuistoon. Puolentoista tunnin bussijelun ja kahden kilometrin kävelymatkan jälkeen saavuttiin Helvetinkolun päivätuvalle järven rantaan, missä monet pääsivät elämänsä ensimmäisen kerran järven jäälle. Ympäristön tutkailun ja leikkien jälkeen jatkettiin ylös näköalapaikalle ja edelleen ravinto-

la Helvetin Portin herkulliselle lounaalle, jolla tarjottiin mm. villisikaa ja lohta. Ennen paluumatkaa saatiin vielä tutustua Mirja ja Mika Vilénin villisika- ja strutsifarmiin.

Torstain ohjelmassa oli jälleen projektityötä sekä opastettu tutustuminen Museokeskus Vapriikkiin. Illalla vieraat pääsivät Rauhaniemen kansankylpylään kokeilemaan avantouintia. Lähes kaikki paikalle tulleet uskaltautuivatkin kastautumaan. Perjantaiamuna viimeisteltiin projektityöt ja valmistauduttiin niiden esittämiseen yhteisessä lopetustilaisuudessa, johon osallistui muitakin Norssin lukion opiskelijaryhmiä. Ryhmät

Tampereen yliopiston normaalikoulun lukiossa on Erasmus+ KAII projekti Personal Finance Programme. Projektin tavoitteena on lisätä eurooppalaisten nuorten oman talouden hallintataitoja. Royal Grammar School Lancasterista on projektin koordinaattori ja kumppaneina ovat Il Liceo Europeo Reggio Emiliasta Italiasta, Emphasys Centre Nicosiasta, Kyprokselta, DHE Solutions Lancasterista, Yhdistyneistä Kuningaskunnista sekä Tampereen yliopiston normaalikoulun lukio.

Personal Finance programme -projektissa on valmistettu kymmenestä moduulista koostuva ohjelma, opintokokonaisuus. Alkuvuodesta 2018 kaikki projektiin osallistuneet kumppanit tekivät nuorille ja heidän vanhemmilleen kyselyn, jossa kysyttiin nuorten taloudellisesta osaamisesta sekä kartoitettiin toiveita siitä, mitä nuoret halusivat oppia lisää taloudenhallinnasta. Kyselyssä saatujen vastausten perusteella valittiin Personal Finance Programmen moduulit: Pankkitili ja -kortti, Internetin tietoturva, Palkka ja kuinka osaan lukea palkkakuitin, Verot, Budjetin laatiminen, Lainat, Asuntolaina, Vakuutus, Sijoittaminen ja Eläkkeet.

Norssin lukion aiheiksi valikoituivat verot ja vakuutukset. Projektissa on tuotettu jokaisesta moduulista opiskelumateriaalia: diaesitys, opettajan ohjeet, tuntisuunnitelma, opiskelijan kirjanen, tehtäviä ja video. 18C-ryhmän

esittelivät itsensä ja tuotoksensa, minkä jälkeen jaettiin todistukset ja nautittiin päätöskahvit. Illalla opiskelijoilla oli vielä päätösjuhlat ja opettajat kävivät illallisella.

Suomen luonto ja talvi tekivät selvästi jälleen vieraisiin vaikutuksen, sillä viikon kohokohdiksi opiskelijat äänestivät retken Helvetinjärvelle sekä avantouinnin.

Projekti jatkuu syksyllä seuraavalla eTwinning-oppitunnilla sekä toisella vaihtoviikolla.

opiskelijat ovat suunnitelleet ja toteuttaneet videot veroista ja vakuutuksista sekä laatineet tehtäviä kyseisiin moduuleihin. Kaikki aineistot tulevat vapaasti käytettäväksi projektin kotisivuilta: <http://personal-financeprogramme.eu>. Maaliskuussa 2019 viisi ensimmäisen vuoden opiskelijaa, Joonatan, Ronja, Luna, Oliver ja Erica, pääsivät Kyprokselle testaamaan projektissa tuotettuja opiskelumateriaaleja yhdessä italialaisten ja lancasterilaisten nuorten kanssa.

Opiskelijoiden kokemuksia:

- *Sain uusia ystäviä, joiden kanssa pidän yhteyttä koko lopun elämääni.*
- *Vaikka kaikki ei aina mennyt ruusuilla tanssien, matka oli kaiken vaivan arvoinen.*
- *Englannin kielen käytännönharjoitusta tuli runsaasti. Se oli hyödyllistä.*
- *Opintomatka oli työntäyteinen, mutta hauska.*
- *Testitunneilla opimme paljon uutta.*
- *Jalkapalloa ja unohtumattomia hetkiä!*

Business-linjan opintomatka Euroopan parlamentille

Keskiviikko: Matkamme kohti Pariisia ja Strasbourgia alkoi aikaisin keskiviikkoamuna. Aamulento Pariisiin kesti hieman yli kaksi tuntia. Gare du Nordin rautatieasemalta riensimme hotellille. Matkustimme metrolla Aleksanteri III:n sillalle, josta näimme ensi kertaa vilauksen Eiffel-tornista. Suomen suurlähetystössä koulutuksen erityisasiantuntija Aleksi Kalenius kertoi Suomen koulumenestystilanteesta.

Päätimme rentoutua ja ihailia Pariisin maisemia ja kauniita valoja Seinen jokiristeilyllä. Risteilyn jälkeen olimme nälkäisiä, mutta onneksi lyhyen kävelyn löysimme mukavat ruokapaikat. Hyvän ruuan jälkeen oli vihdoin aika mennä hotellille. Pariisissa uni maistui.

Torstai: Tänään vuorossa oli Musée de Louvre sekä Galeries Lafayette. Pääsimme myös ensimmäistä kertaa kokemaan Ranskan luotijunan, joka kiidatti meidät alle kahdessa tunnissa yli 400 kilometrin matkan Strasbourgin. Strasbourgin europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen saapui keskustelemaan kanssamme Euroopan tulevaisuudesta.

Perjantai: Tänään oli luvassa Euroscola-päivä. Saavuimme parlamentille kello 8.00, jossa saimme nimilaput ja lisää aamupalaa sekä keskustelimme senhetkisistä fiilikistämme. Lounaan jälkeen pelasimme Eurogamea. Sitten jakauduimme ryhmiin pohtimaan annettuja aiheita, esimerkiksi ihmisoikeuksia, EU:n tulevaisuutta ja maahanmuuttoa. Keskustelujen jälkeen palasimme suureen istuntosaliin jakamaan ryhmiemme muodostamat ajatukset. Jokaisesta ryhmästä valittiin yksi puheenjohtaja edustamaan ryhmäänsä istuntosalin edessä. Meidän ryhmämme opiskelija, Niki Nurmi, pääsi yhdeksi kuudesta puheenjohtajasta.

17C Euroopan parlamentin edessä

tajasta. Pääsimme äänestämään aiheista, ja äänestysten tulokset olivat hyvin mielenkiintoisia. Esimerkiksi maahanmuutosta äänet jakautuivat tasaisemmin kuin ihmisoikeuksista äänestettäessä. Myös EU:n yhteinen armeija sai hyvin vähän kannatusta.

Seuraavaksi vuorossa oli Eurogamen finaali, jonne myös ryhmämme opiskelija, Jussi Söder, pääsi joukkueensa kanssa osallistumaan. Euroscola-päivä päättyi Euroopa-hymniin ja kaikkien EU-maiden lippujen esille kantoon. oistuimme parlamentista noin kuuden aikaan, jolloin illalle jäi vielä neljä tuntia vapaa-aikaa. Vapaa-ajalla sai kierrellä Strasbourgin joulutorilla ja käydä syömässä. Pitkän päivän jälkeen tunnelma suurin osa olikin jo valmis menemään nukkumaan.

Lauantai: Kävimme aamulla yhdessä tutustumassa Strasbourgin katedraaliin ja vastikään terrori-iskun jäljiltä avatulla joulutorilla. Luovutimme hotellihuoneet ja suuntasimme rautatieasemalle. Olimme varanneet jälleen luotijunaliput suoraan Charles de Gaullen lentokentälle, josta lensimme Helsinkiin. Vaikka olimmekin hyvin väsyneitä matkasta, olemme monta kokemusta rikkaampia ja äärimmäisen kiitollisia tästä upeasta mahdollisuudesta.

Alisa Airaksinen ja Elmeri Putkinen

17C:n opiskelijoiden matka Lontooseen 24.–28. huhtikuuta

Norssilaiset Thames-joen rannassa

Matka Lontooseen alkoi aurinkoisena keskiviikkopäivänä Atalpan edustalta. Matkustimme Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta Gatwickin lentokentälle ja siitä junalla sekä metrolla Hyde Parkin lähistöllä sijainneeseen hostelliimme. Hostellissa aika alkoi loppumatkaa kohti kulua erittäin hyvin, sillä samassa majoituksessa yöpyi samanikäinen ryhmä itävaltalaisnuoria. Heidän kanssaan moni meistä tuli hyvin juttuun, ja englannin osaaminen kehittyi kuin huomaamatta. Hostellimme sijainti oli hyvä lukuisten ravintolavaihtoehtojen keskellä lyhyen metromatkan päässä Lontoon ydinkeskustasta. Mannermainen aamupala oli pelkistetty, mutta ravintoa täydennettiin tarvittaessa hotelleja vastapäätä sijainneista ruokakaupoista.

Ensimmäisenä päivänä kävimme katsomassa Piccadilly Circus -aukion valonäytön, joka on Euroopan suurin. Kolusimme Oxford Streetin niin läpikotaisin kuin pystyimme parissa päivässä, ja mukaan tarttui tietenkin muutama ostos tältä Lontoon tunnetulta ostoskadulta.

Matkan toisena päivänä kiersimme Lontoon turistinähtävyyksiä. Näimme muun muassa St. Paulin katedraalin, Lontoon finanssikeskuksen eli Cityn, Lontoon Towerin linnan, Towerin sillan, Buckinghamin palatsin ja Britannian parlamentin. Parlamentissa vierailimme sekä ylähuoneessa että alahuoneessa.

Business-linjan oman opetussuunnitelman mukainen vierailukohde oli matkan kolmantena päivänä London School of Economics, eli englanninkielisen maailman yksi tunnetuimmista ja arvostetuimmista kaupallisen ja yhteiskunnallisen alan korkeakouluista. Pääsimme tutustumaan LSE:iin mahdollisena jatko-opintopaikkana. Meille esiteltiin LSE:n opinto-ohjelmia, kurssitarjontaa, opiskelijoiden arkea ja erilaisia vaihtomahdollisuuksia. Lopuksi pääsimme vielä kampuskierroksella tutustumaan LSE:n kirjastoihin, opiskelijoiden omiin tiloihin, kahviloihin, teatteriin ja moneen muuhun.

Perjantai-iltapäivänä vierailimme Lontoon Suomi-instituutissa, jossa meille esiteltiin instituutin tekemää kulttuurityötä Suomen ja suomalaisten kulttuurivaikutustajien sekä taiteilijoiden tunnetuksi tekemiseksi Britanniassa. Instituutille oli myös kutsuttu suomalais-brittiläisen kauppakamarin työharjoittelija, joka kertoi suomalaisten yritysten verkostoitumismahdollisuuksista ja kauppakamarin verkostoitumisen hyväksi tekemästä työstä Britanniassa.

Viimeisenä päivänä menimme katsomaan jalkapalloa Etelä-Lontooseen Crystal Palacen kotistadionille. Ennen peliä söimme paikallisessa pubissa päästäksemme jalkapallotunnelmaan. Pubi oli kotifaneille tarjoitettu, ja yhdellä meistä oli Liverpoolin paita päällä. Tämä ei kuitenkaan haitannut paikallisia, olihan vastassa Everton, Liverpoolin kotivihollinen. Peli itsessään oli uuvuttava 0–0, mutta tunnetusti äänekkäät Crystal Palacen fanit pitivät huolen ottelun tunnelmasta koko 90 minuutin ajan.

Onni Alppi, Niki Nurmi, Stefan Smirnov

Norssin venäjänopiskelijoiden matka Pietariin 21.–24.4.

Matka Pietariin alkoi torstaina, kun suuntasimme kesken koulupäivän kohti rautatieasemaa. Helsingissä hyppäsimme Allegro-junaan, joka saapui Pietariin noin kolmessa ja puolessa tunnissa. Matkustuspäivän päätteeksi pääsimme vielä ihailemaan Pietarin historiallisen keskustan valaistuja rakennuksia.

Perjantaina aamupalan jälkeen suuntasimme Suomi-talolle, jonka yhteydessä toimii myös Pietarin suomalainen yhteiskoulu ja Suomen Pietari-instituutti. Lisäksi rakennuksesta löytyy useiden suomalaisten yritysten toimitiloja.

Iltapäivän kiersimme Pietaria ihaillen nähtävyyksiä. Lisäksi kirkon 80 metriä korkea kupoli ja rakennusta ympäröivät pylväiköt olivat näkemisen arvoiset. Pietarin tunnetuin patsas, Vaskiratsastaja, on kooltaan ja näyttävyydeltään mieleenpainuva: Suomen Vironlahdelta tuotu järkälemäinen lohkare, jonka päällä on erittäin pikkutarkasti valettu hevonen, jolla itse Pietari I ratsastaa. Talvipalatsi, jonka tiloissa toimii Eremitaasin taidedekokoelma, oli nähtävyyksistä hienoimpia.

Saimme hieman vapaa-aikaa kierrellä Dom Knigissä eli Kirjan talon kirjakaupassa. Kävimme myös Venäläiseen taiteen museossa. Taidemuseossa meille oli järjestetty opastettu kierros. Museossa venäjän 6. kurssin opiskelijoiden tehtävänä oli napata selfie itselleen mielenkiintoisimman teoksen kanssa ja esitellä teos muille kierroksen jälkeen.

Lauantaina suuntasimme Neuvosto-undergroundkulttuurin taidekeskukseen. Siellä näimme monen venäläisen nykytaiteilijan teoksia ja saimme kuulla pietarilaisen taidekulttuurin kehittämisestä viime vuosikymmenien aikana.

Norssilaiset slaavikyykyssä Talvipalatsin sisäpihalla, kuvaaja Stefan Smirnov

Luantai-iltapäivänä suuntasimme Kvartirka-nimiseen perinteiseen pietarilaiseen ravintolaan, jossa nautimme esimerkiksi peripietarilaista vorschmackia, blinjejä ja pelmenejä. Ruokaa tilatessa pääsi myös testaamaan venäjän kielen taitojaan.

Viimeisen illan ohjelmassa oli valinnan mukaan joko Pähkinäsärkijä-baletti tai konsertti. Tšaikovskin Pähkinäsärkijä Mihailovskin-teatterissa oli upea venäläiseen kulttuuriin kuuluva kokemus. Rock-konsertti oli monelle opiskelijalle varmasti koko matkan ikimuistoisin tapahtuma. Nautimme Viktor Tsoin tuotantoa tulkitsevan coverbändin musiikista. Samalla opimme myös ymmärtämään paikallisia paremmin. He arvostivat Viktor Tsoita ja hänen tuotantoaan samalla tavalla kuin me arvostamme esimerkiksi Eppu Normaalia, joten pystyimme samaistumaan heihin hyvin.

Kotimatalle lähdimme sunnuntaiaamuna uupuneina, mutta taas kulttuurisesti rikkaampina. Opimme, että tunteakseen kulttuuria pitää myös itse kokea se. Pääsimme tutustumaan historiallisesti merkittävään kaupunkiin, sen korkeakulttuuriin ja naapurivaltion vieraanvaraiseen kansaan.

Ella Löppönen, Leevi Seppälä, Jussi Söder, Wiljami Kartila

Antiikin historian kurssilaiset Roomassa 2.–8.5.2019

Pompei ja uhkaava Vesuvius taustalla

Marjo Leskisen antiikin historian kurssi teki opintomatkan Roomaan ja Pompeiiin toukokuun alussa. Opintomatkalle osallistui 14 opiskelijaa ja kaksi opettajaa. Lukion opiskelijat toimivat oppaina antiikin historian kohteissa, kuten Forum Romanumilla, Colosseumilla, Etruskimuseossa, Diocletianuksen kylpylässä ja Pietarin kirkossa. Kävimme tutustumassa myös Villa Lanteen, jossa saimme kuulla talon historiasta ja suomalaisten tekemästä antiikin tutkimuksesta. Ihailimme siellä myös Rooman parasta näköalaa. Vierailimme ainakin seitsemässä kirkossa, joista suurin osa on omistettu Neitsyt Marialle. Usean opiskelijan suosikkirakennus oli yllättäen Vittorio Emanuele toisen muistomerkki vuodelta 1911 eli niin sanottu hääkakku lähellä Forum Romanumia.

Villa Lanten puutarhassa

Matkustimme junalla Napolin kautta Pompeiiin, ja paikallisjunassa saimme nauttia tiiviistä tunnelmasta. Pompeijin kaivoksilla kuulumme ensin opiskelijan esityksen kaupungin historiasta ja sitten tutustuimme esiin kaivettuun kaupunkiin taloineen, teattereineen, kylpylöineen, mosaiikkeineen ja seinämaalauksineen.

Vielä ennen kotiinlähtöä kävimme heittämässä Trevin suihkulähteeseen kolikon, jotta paluu Roomaan varmistui.

Arrivederci Roma!

Lukion uudet ylioppilaskoetilat

Kevään 2019 ylioppilastutkinto oli ensimmäistä kertaa kokonaan sähköinen. Normaalikoulun lukiolla on nyt käytössään yhteensä neljä akkuvarmennetulla tiedonsiirtoverkolla ja riittävällä määrällä sähköpistorasioita varustettua luokkaa yo-kokeita varten. Kaksi uusinta valmistautuivat kevään 2019 preliminäärikokeisiin yliopiston Pinni B -rakennukseen.

Nämä uudet tilat osoittautuivat kevään yo-kokeissa hyvin rauhallisiksi ja toimiviksi. Nyt käytössä olevissa tiloissa mahtuu hyvin koko ikäluokka kerrallaan osallistumaan sähköisiin yo-kokeisiin.

Ylioppilaskokeet suoritetaan pääasiassa lukiolaisten omilla koneilla, mutta koululta saa tarvittaessa koneen lisätarvikkeineen kokeeseen käyttöönsä.

Hyvinvointia ja edunvalvontaa – lukion opiskelijakunnan toiminnasta vuonna 2019

Tampereen yliopiston normaalikoulun opiskelijakunnan hallitus 2019 äänestettiin yleiskokouksessa joulukuussa 2018. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Petro Alasuvanto ja varapuheenjohtajaksi Aleks Simola. Tammikuun hallituksen järjestäytymiskokouksessa äänestettiin vuoden 2019 toimivaksi sihteeriksi Ama Abruquah. Hallitus on toiminut vuoden alusta ja ottanut aktiivisesti kantaa koulun tasa-arvoon ja viihtyvyyteen sekä edistänyt niitä.

Hallitus on jo vuoden alusta alkaen ottanut huomioon opiskelijakunnan toiveet ja lähtenyt ajamaan niitä eteenpäin. Hallitus on edistänyt mikron ja kahvinkeitin hankintaa Atalpaan, jotta lukiolaisilla olisi pitkinä päivinä mahdollisuus lämmittää ruokaa. Seisomapulpetit ja penkit Atalpan ulkopuolelle ovat olleet opiskelijoilta tulleita toiveita, joita olemme lähteneet viemään eteenpäin. Näillä hankinnoilla on

mahdollisuus lisätä oppimisergonomiaa ja viihtyvyyttä. Olemme myös halunneet lähteä antamaan lisää vastuuta 18 vuotta täyttäneille tekemällä esityksen siitä, että heille annetaan kokonaisvaltaiset oikeudet Wilmaan ja poissaolojen kuittaamiseen itse. Hallituksen kanssa olemme tehneet sopimuksen Pelican Rouge -yrityksen kanssa välipala-automaatista, joka saadaan Atalpaan elokuussa 2019.

Olemme myös ottaneet kantaa koulun viihtyvyyteen ja sen parantamiseen. Kävimme koko hallituksen voimin läpi koulun tasa-arvo ja viihtyvyys -kyselyn tulokset ja annoimme siitä oman tulkintamme ja mahdolliset parantamishdotukset. Hallitus tekee myös yhteistyötä tutoreiden kanssa lukion aloittavien opiskelijoiden ryhmäytymiseksi luokka-asteena. Koulun sisällä olemme järjestäneen nuorisovaalit, isännöineet Eurooppa-viikon vieraita ja auttaneet kurssitarjottimen 2019–2020 viimeistelyssä. Olemme myös osallistuneet koulun ulkopuolisiin tapahtumiin, kuten VISIOon, Tampereen lukioiden suurykokoukseen, norssipäiville ja Tampereen alueen opiskelijakuntien tapaamiseen.

Lukion opetussuunnitelman valtakunnallisia perusteita laatimassa

Kuluneena lukuvuonna on ollut ilo ja kunnia osallistua lukion valtakunnallisten ops-perusteiden, LOPS2021:n, laatimiseen aiheesta kansainvälisyys, korkeakouluyhteistyö ja työelämä. Ryhmämme koostui eri alojen ihmisistä: tutkija Minna Hakkarainen Helsingin yliopistosta, johtava asiantuntija Mirja Hannula EK:sta, sivistystoimen johtaja Harri Rinta-aho Espoosta, opetuspäällikkö Jukka Sormunen Kuopiosta, strategiajohtaja, yrittäjä Venla Väkeväinen SLUSHista, opiskelija Kuura Janhonen, yksikön päällikkö Nina Rekola Opetushallituksesta ja ryhmän puheen-

johtajina toimivat opetusneuvokset Kristina Kaihari ja Paula Mattila Opetushallituksesta.

LOPS2021 oli verrattain nopea opetussuunnitelman uudistamisprosessi. Tavoitteena on ollut kehittää lukion opetusta, jotta se tukisi opiskelijoiden hyvinvointia, antaisi kattavat jatko-opinto- ja työelämävalmiudet sekä tukisi opiskelijoiden oppimista ja yksilöllisiä tarpeita. Jokaiselle lukiolaiselle halutaan saada mahdollisuus työelämä- ja yrittäjyysosaamisen kehittämiseen, kansainvälisiin kokemuksiin sekä korkeakoulukurkistuksiin. Työ aloitettiin lokakuussa, ja maaliskuussa lukion opetussuunnitelman perusteiden kommentointi avautui kaikille suomalaisille.

Aulikki Leisku-Johansson

Syksyllä 2018 valmistuneet ylioppilaat

Haraholma Miro

Keväällä 2019 valmistuneet ylioppilaat

Ahtiala Leo
Al-Emara Mohammad
Anttila Christer
Anttila Netta
Elovaara Sara
Eskola Vilhelmiina
Harinen Inka
Helenius Reetta
Helminen Ellen
Häkkinen Oskari
Ivanov Trajce
Kallio Henri
Kankainen Ella
Kautto Ville
Keskinen Visa
Kimpimäki Anni
Knuutinen Jukka
Koskenniemi Merette
Kotala Kerttu
Kotaluoto Joona
Kovanen Juho
Kurkikangas Akseli

Kuutilo Mirko
Lahdensuo Daniel
Lehto Amanda
Lehtola Aada
Lehtonen Oona
Lindroos Leevi
Luukkonen Hanna
Ly Dat Hung
Lähteenmäki Veera
Majaniemi Casper
Mansikkaoja Olivia
Marsalo Daniel-Linus
Miettunen Oskari
Mursu Antti
Mustonen Johanna
Mäki-Tarkka Santeri
Niemi Riikka
Nieminen Eerika
Nieminen Joona
Nokkala Otto
Pajala Noora
Perttala Julianna

Pirttijoki Elli
Pusa Ville
Puskala Joel
Päivinen Onni
Pöysti Perttu
Rajahalme Markus
Rantanen Toni
Riihimäki Toni
Roivas Onni
Saari Emma
Saarinen Siiri
Saastamoinen Mikaela
Talvala Auli
Tolvanen Aleks
Tuomainen Hanna
Tyrväinen Elmeri
Uusmalmi Ida
Valtokari Kalle
Virola Teemu
Vornanen Alisa
Ylitalo Helmi

Koulu onnittelee kaikkia valmistuneita!

Tulevan lukuvuoden työaika:

Syyslukukausi 8.8.2019-20.12.2019

Syysloma 14.10.2019-20.10.2019

Kevätlukukausi 7.1.2020-30.5.2020

Talviloma 24.2.2020-1.3.2020

Pääsiäisloma 10.4.2020-13.4.2020

Internet-sivut:

Tampereen yliopiston normaalikoulu

<https://norssi.uta.fi>

Norssin lukion opiskelijasivut

<http://norssinlukio.fi/>

Tampereen yliopisto

<https://www.tuni.fi>

Facebook

<https://www.facebook.com/tampereenyliopistonnormaalikoulu/>